pe salutis, quam docet Evangelium. Scitur in cœtu personam gerere, in conversatione scite loqui; in opere scribere eleganter. Scitur forus, bellum, negotium; at quod præ omnibus sciendum esset, nescitur. Essentialia Religionis puncta negliguntur, mysteria, præcepta, consilia; & quomodonam observari potest lex, quæ ignoratur? Ita qui plerosque fidelium agere intueretur, credendi locum haberet, illos numquam de Evangelio sermonem audivisse, eosque aliam quamlibet legem profiteri. Scitur fabula, scitur historia; ac memoria repletur sexcentis factis, vel jucundis, vel tragicis, sed prophanis: Summa cum voluptate narrantur, & numquam ad finem narratio perducitur; tot in memoria simul connexa, & in ordinem digesta sunt nomina, loci, circumstantiæ, facta .... Denique ut quidam S. Pater ait, vacat, ut Philosophus fias, & ad id omnia necessaria adinveniuntur subsidia; at Christianus esse nescis; facta, mysteria, Evangelicæ veritates ignoræ sunt. *Vacat tibi, ut sis Philosophus; non vacat tibi, ut sis Christianus. Idem.*

Lex evangelica Moysis lege perfectior.

Ad quot res maximi momenti, atque Christianis maxime idoneas, & utiles Jesus Christus eam perfectionem extendit, quam ab illis petit, præter ea, quæ olim ex Israelitis petebat? Evangelium aperiamus, legem consulamus. *In lege quomodo legis?* Lego primum præcepta abrenuntiationis rebus omnibus, abnegationis sui, & mortificationis, quæ in veteri lege non lego. Exempli gratia. *Qui non bajulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus. Luc. 14. Qui non renunciat, quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Ib.* Hæc verba nequaquam solis dicuntur Apostolis. Evangelista palam ait innumeræ dicta fuisse turbæ, quæ tunc Jesum Christum fuerat secuta. Perfectio igitur, quam continent, toto proposita mundo est, omnibusque fidelibus imperata. Deus ita locutus est ad Israelitas. Deus ergo a fidelibus petit perfectionem, & sanctitatem, quam ab Israelitis non exigebat. *Pater Aurelianensis, sermone de severitate Evangelica.*

Evangelica lex semper impugnata sui, sed injustè.

Si res intra officii terminos sunt defumendæ, nostra profecto non interest ad examen ea revocare, quæ Jesus Christus probavit, & in mundum attulit; etenim quoniam Reges terræ potestatem habent efficiendi leges, & edicta, quin aliam afferre teneantur eorum rationem, præter voluntatem suam, & subditis jus non est aliud inquirendi; æquum esset profecto, eamdem a nobis Jesu Christo adhiberi reverentiam, qui verus est noster legislator, Dominus, & Deus, nosmet legibus illius submittendo, quin illas rationis nostræ criterio auderemus submittere, & audaci curiositate ridiculam discussionem efficere. Attamen scimus nullam unquam legem tantum fuisse oppugnatam, quam Legem Jesu Christi, & de Lege hac dicere possumus, quod Spiritus Sanctus de mundo generatim dicebat: *Tradidit eum disputationi eorum, Eccl. 3.* eam videlicet argumentum fuisse controversiæ mundi totius. Ethnici illam nimis severam, immo etiam impossibilem, & ultra naturæ vires esse dixerunt; hæretici vero quidam illam nimis indulgentem, commodamque commenti sunt. *P. Bourdaloue Sermone de lege pro secunda Quadragesimæ Dominica.*

Lex Evangelica severa est, sed justa in severitate sua.

Sive generalia spectemus præcepta, quæ Lex Evangelica præscribit, sive illa consideremus quatenus ad peculiaria referuntur officia, quæ unicuique imponit statui, secum gerit supremæ rationis characterem, atque ostendit illam in æternæ sapientiæ consiliis fuisse meditatam. Etenim, S. Chrysostomus inquit, quid in Christiana lege austerum est, quod natura, & ratio probare non teneantur? Lex ista præcipit, ut nosmetipsos abnegemus, ut crucem feramus, ut maxime naturalibus studiis nostris adversemur, qualia sunt ambitio, & ultio; ut rem nostram flocci faciamus, ut a jure persequendo desistamus, ac martyrio subeundo presto simus pro veritate ac fide illius propugnanda. Hoc illud est, ut videtis, quod in hac lege durissimum est. At nihil in hoc non justissimum, non æquissimum est. Etenim quandoquidem solis rationis luminibus, ac jugi experientia imbecillitatis meæ, nihil in me esse, præter errorem, & malum agnosco; quandoquidem me non diffitente, plurimæ in me inveniuntur infirmitates, nonne justum est, ut hanc abnegationem amplectar? Hoc autem innuere vult Jesus Christus cum ait: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam. Matth. 16. & Luc. 9.* Quandoquidem in me injustus est amor, falsa cupiditas, & noxia oblectatio, æquum est, ut Deus hæc omnia mihi interdicat, & ego memetipsum abnegem. *Idem.*

Ejusdem argumenti continuatio.

Ratio me cogit carnem meam crucifigere, quia alioquin pugnaret contra spiritum meum; & si illam propter corporis valetudinem mortifico et eiborum parcitate, quæ mihi nullatenus placet; cur non mortificem illam pro salute animæ meæ, eidem suas denegans voluptates? Æquum est, ut ultioni interdicatur; nisi enim illi interdictum foret, quid agerem, quid paterer? Quænam esset vitæ meæ, æque ac alienæ securitas, si rebus in omnibus meam tantummodo cupiditatem spectarem? Quid fieret de civili societate? quo bona fides, honestas, sexcentæque aliæ virtutes abirent? .... Verum est, docente hac lege eadem, martyrium nobis potius subeundum esse, quam abdicandam fidem; sed secundum humanæ politicæ regulas, nonne vitam potius profundere debemus, quam turpe aliquod committere, seu Principem nostrum prodentes, seu patriam nostram negantes? *Moriendi necessitatem ex disciplina nostra habemus, quibus convenit mori*, Tertullianus ajebat, Æquum, ut homo potius moriatur, quam suam abneget fidem; & si licet vitæ suæ sit amator, illam tamen pro veritate sacrificare debet quid faciendum Christiano, qui secundum sui Legislatoris dogmata cum ab ipsa nativitate sit morti devotus, eam debet etiam perquirere, ut suam fidem glorificet? Cordatus homo vitam potius amitteret, quam turpe aliquod facinus auderet; quod officium si æquum adeo videtur illi, ut in eo honorem suum verti putet, cur stultitiæ nomine redarguatur fidelis, qui legis sibi impositæ sanctitatem, atque justitiam cognoscens, mori mallet, quam ab illa turpi facinore prævaricari? *Idem.*

Legis Evangelicæ sanctitas norma erit secundum quam judicabimur.

Lex tua, Domine, adeo justa, & sapiens est, ut illi cordis mei obsequium denegare non valeam; inde vero rubore suffundor, quod me illius sectatorem esse non possum asserere, veritus ne id meæ actiones mentiantur, quæ ab illius puritate longissime abhorrent. Hoc efficit, ut quo sanctior lex est, eo mihi terribilior videatur, quia secundum illam, & per illam judicabor, repletusque iniquitatibus, æternis adjudicabor cruciatibus, nisi vitæ meæ ratio institutis illius par inveniatur: Verum si omnia mihi inde metuenda sunt, non deest tamen unde confoter: quod videlicet lex, quam amplector, unica, & vera lex est, & licet etiam *per impossibile* lex ista falsa esset, hoc tamen mihi solatium esset, quod sancta est; & non solum justitiam tuam non metuerem, sed in tua providentia confiderem, quæ nihil mihi adeo sanctum, quam tua sit lex, ostendisset. *Idem.*

Lex Evangelica suavis Gratia est, ut in lege filii Dei suavitatem invenimus.

Verum est, Jesum Christum de sua lege loquentem esm jugum, & onus appellare, verum enim vero simul hoc onus leve esse, & jugum suave profitetur: *Jugum meum suave est, & onus meum leve. Matth. 11.* Unde sit quod admirabili suæ sapientiæ consilio ad jugum hoc subeundum illos invitaverit tantum, qui jam essent fatigati. *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis. Ibidem*: ejusdem se, solatium allaturum promittens: *& ego reficiam vos.* Hoc satis non est; illos jugum ferre jubet; *tollite jugum meum super vos*, & hoc onus subire. Nonne hæc contraria sunt? Haud ita; jugum hoc leve fit gerentibus illud, & ipsa docet experientia, nihil æque posse peccatori celeribus prægravato onus levius efficere, quam si Jesu Christi jugum accipiat, seque eidem subjiciat. *Idem.*

Evangelio est lex charitatis.

Tu, Domine, non ego, fregisti vincula mea, S. Augustinus de hoc loquens argumento exclamat; tu Domine, non ego, mihi libertatem contulisti, ideoque tibi gratias æternas habeo, & coram universa terra ago; sed quanam facilitate de obstinatione mea triumphum egisti? Legem tuam monstri loco habebam; credebam vivere me non posse, quo minus essem impudicus; voluptates omnino mihi necessariæ, & lex tua invictis præpedita difficultatibus, mihi videbantur; attamen effecisti, ut rem toto cœlo diversam esse intelligerem, & ex quo gratiam tuam mihi largitus es, tibi illico parui .... Ita loquebatur Sanctus, qui seipsum diuturnis, infelicibusque habitibus vinctum conspexerat. Si adeo palam gratiæ potestatem, & legis suavitatem profitebatur, qua fronte dicere audemus, jugum illius incommodum esse, & onus minime ferendum? *Idem?*

Quid autem, si post hæc addo, Jesu Christi legem esse legem charitatis? Charitatis, cujus effectus est omnia lenire, & jucunda efficere, ac in ipso jugo nonnihil offendere, quo gerentes illud roborantur. Videte volucres, S. Augustinus ait, pennis onerati sunt; sed hoc onus eorum efficit agilitatem: quid dico? avis fert alas, & fertur alis, fert alas super terram, sed in cœlum fertur ab alis. Hoc ipsum legi accidit; illam in terra ferimus, illam colimus eidem obtemperantes; sed vicissim nos fert in cœlum, nostrum est ornamentum, perfectio, & beatitudo nostra. *Idem.*

Charitas omnem levat laborem qui in Christiana lege inventitur.

Charitas ista injurias jucundas fecit, testantibus hoc Apostolis, qui ob illas gloriabantur; charitas catenas in ho-

in honoris vincula convertit, teste S. Paulo; charitas crucibus illecebras addidit, S. Andrea teste; charitas effecit, ut inter flammas etiam refrigerium inveniretur, teste S. Laurentio. Hæc ipsa lex charitatis hodierna quoque die tot operatur miracula; quamplurimas christianas virgines ad religiosæ vitæ austeritates amplectendas impellit; christianos jubet corpora sua pœnitentiæ victimas offerre; solitudines frequentat, efficitque ut intemperantiæ abstinentia, divitiis paupertatis, licentiæ obedientia, indumentorumque magnificentiæ horror ciliciorum anteponatur. Lex hæc in nobis eosdem proculdubio operaretur effectus, si eodem charitatis ardore illam amplectemur. *Idem.*

Lex Evangelica vitia radicitus evellit.

Veteres legislatores plurimas tulerunt leges; sed legibus hisce aliquod dumtaxat abstulerunt vitium, non omnem omnium originem exficcarunt. Jesus Christus eos imitatus est, qui ut totam sylvam convellant, omnes arborum radices cædunt; cordis imas partes petiit, ibique vitiorum omnium radicem evulsit. Frustra torrenti obicem statuere conaris per agros late debacchanti; illius fons petendus est, & exhauriendus. Salvator ut humanorum affectuum torrentem cohiberet, oppugnavit ipsam cupiditatem, quæ est malorum omnium origo, eamque ex corde ejiciens, ibi charitatem constituit, quæ cum illa simul esse non potest. Moyses instituit leges, quæ vitium quidem evertebant, sed, ut Tertullianus ait, continebant nimis infirmæ charitatis præcepta: *Rudimenta charitatis balbutientis*; at Jesu Christi lex generalis, consummataque charitatis præcepta complectitur. Lex antiqua externos regebat actus; eadem vetabat, *non occides*, at secreta odia non extinguebat; Jesu Christi lex non prohibet folum odia, & ultionis desideria, sed injuriarum veniam præcipit, amari vult inimicos, & bonum reddi pro malo persequentibus nos. Denique lex antiqua detegebat malum, sed illius evitandi vim non conferebat, quod novæ legi reservabatur. *Essais de sermons pro Quadragesima, sermone pro secunda Dominica.*

Felicitas eventium sub gratiæ lege.

Nobis acceptabile hoc tempus, hi salutis dies contigerunt, de quibus Apostolus loquitur; sumus sub hac lege gratiæ, sub felicissima hac lege, quæ affluenter nobis remedia suppeditat, ut ab omni vulnere, quod peccatum inflixit, convalescamus. Deus nequaquam tanta cum benignitate egit cum illis, qui Messiæ nativitatem præcesserunt. Plerique eorum, qui vivebant, antequam lex ferretur, in ignorantiæ tenebris versabantur, lumina quippe naturæ illis fere obscurata erant, cupiditas plerumque unica erat actionum eorumdem norma. Qui legis tempore vixerunt, potuerunt quidem sua cognoscere officia, sed heu! ad quid illis hæc proderat cognitio, cum lex Moysis homini vim nequaquam tribueret ea faciendi, quæ noverat; Sua cognoscere officia, eaque non adimplere, nonne est nocentiorem fieri, quia majori cum cognitione peccatur? Cognoscimus viam, quæ ducit ad salutem; non necessaria solum, verum etiam ea omnia, quæ videntur optanda, suppetunt nobis auxilia, ut illam ingrediamur. Quænam gratia par huic, quam nobis Deus concessisti! ut nos inter tot alios distingueres, quamvis nihil in nobis esset, quod tantam mereretur misericordiam. *Ibidem pro Dominicis Tomo 2. Dominica infra Octavam S. Sacramenti.*

Gratiæ lex facilius adimplenda præ veteri.

Qui conqueruntur, sibi satis virium non esse ad legem explendam, aurem præbeant, satis est, hisce admirabilibus S. Augustini verbis de legis gratiæ præ Mosaica prærogativis. *Mutata sunt Sacramenta veteris Legis, mandata facta sunt pauciora, facta sunt faciliora, facta sunt feliciora.* Imminuta sunt legis mandata; quia soluti sumus fere infinita legalium observationum iarragine, quibus premebantur Judæi; facta sunt faciliora; quia Jesus Christus majores, pluresque ad eadem explenda nobis contulit gratias; facta sunt feliciora, etenim Cœli portæ, quæ in veteri testamento clausæ erant, reseratæ sunt. *Ibidem pro Adventu Sermone I.*

Quam venerari debeamus Evangelium, quod est Jesu Christi Doctrina.

Nos sumus filii, & discipuli Jesu Christi, quia novas nos effecit creaturas, nos suo regenerans sanguine, & quia venit, ut cœlestem doctrinam, quam a Patre hauserat, nos edoceret. Si igitur duas hasce admirabiles qualitates diligimus, easque respicimus tamquam totius dignitatis, gloriæque nostræ causas, quam pretiosus nobis esse debet hic liber; quia simul est divinorum magistri nostri institutorum congeries, ac testamentum, quo Patris nostri constituimur hæredes? Verum est legem novam, quam S. Paulus legem spiritus vitæ nuncupat, & quam semper legi antiquæ, tamquam mortis ministerio opponit, non esse simplicem novi testamenti litteram, sed amorem Dei, quem Spiritus Sanctus in fidelium corde scribit, tamquam viventem, interioremque legem, quæ illos psoprie novi testamenti filios efficit, quemadmodum illos S. Augustinus appellat; sed certum quoque est interiorem hanc legem talem habere nexum cum exteriori, quæ in novi testamenti libro continetur; ut Sancti omnes illius consideraverint verba tamquam præcipuum instrumentum, quo utitur Deus in cordibus hanc amoris, gratiæque legem descripturus. Hinc illi non extremum inter Christianæ pietatis officia in hoc constituerunt, quod indesinenter eas meditarentur veritates, quas divino hoc in volumine nos docet Deus; quia non consideraruntverba illius tamquam a Spiritu Sancto separata, sed tamquam illius igne, unctione, & virtute repleta; quæ res efficit illa apta ad producendos in bene affectis animabus eosdem effectus gratiæ, quos populorum omnium conversione in universa terra pepererunt. *Ex præfatione Novi Testamenti.*

Christianorũ negligentia legendi, & meditandi Evangelium.

Mirum esse non debet, si adeo crebro Sancti Patres conqueruntur de Fidelium negligentia, qua munus adeo necessarium adimplent. Evangelium, inquiunt, est os Jesu Christi: sedet in Cœlis, sed jugiter loquitur in terra. Quomodo ergo se Jesu Christi servum audet vocare, qui scire non quærit, quid sibi ab eo præcipiatur; & quomodo præsto erit, ut obtemperet illi, si eumdem audire contemnit? Evangelii præcepta, (S. Cyprianus ait) sunt confidentiæ nostræ fundamenta, & pabulum cordis nostri. In lectione hac invenimus lumen, quo regimur, vim, qua roboramur, & remedia, quibus sanamur. *Ex eodem loco.*

Ejusdem argumenti continuatio.

Si præceperat olim Deus populo suo, ut traditam a se legem indesinenter legeret, eamque interdiu, noctuque meditaretur; & si cœnobitæ teneri se putant sæpe eam, quam ab Institutore suo regulam acceperunt, legere; quomodo negligere possumus lectionem legis Jesu Christi, cujus verba spiritus, & vita sunt; quandoquidem per Baptismum Christianam Religionem ingressi, cujus Jesus Christus institutor est, Evangelium habere debemus tamquam regulam, quæ nobis illius aperit voluntatem, quæ promissionum illius certos nos facit, quæ nostrum in hoc mundo lumen est, & quæ in altero nos est judicatura? *Ibid.*

Quid Evangelium liber nos doceat.

Jesu Christi vita, quæ in hoc divino volumine descripta est, S. Augustinus ait, jugis est ad mores nostros imbuendos doctrina. In ægris, & energumenis, quos ibi curat, videmus quidquid in animarum nostrarum morbis, & curationibus accidit: & ut sciamus, quid necessarium sit, ne peccemus umquam, consideranda dumtaxat sunt, Pater hic addit, bona, quæ respuit, & mala, quæ pertulit; bifariam enim tantum peccatur; vel cupiendo quod ille contempsit, vel fugiendo quod ille dignatus est pati: *Non enim ullum peccatum committi potest, nisi dum appetuntur ea, quæ ille contempsit, aut fugiuntur, quæ ille sustinuit. Ibidem.*

Tota lex nova, non secus ac vetus in duplici continetur præcepto Deum ex toto corde, & proximum tamquam se ipsũ diligendi.

Idem S. Augustinus, cujus spiritus æque humilis, ac sublimis majori perspicacia, quam alius quilibet, scripturæ mentem assecutus est, gravissimam dicit veritatem, quæ animabus minus perspicacibus maximum potest asserre solatium: hanc videlicet præceptorum, & mysteriorum multitudinem tot modis in sanctis Bibliis effusam, totam ad hoc unum referri præceptum, Deum nempe ex toto corde, & proximum tamquam nosmetipsos diligendi. Ad hoc juxta ipsius Jesu Christi oraculum tota lex vetus, & Prophetæ referuntur, quibus omnia mysteria, omniaque novæ legis dogmata addi possunt. Amor enim, S. Paulo teste, est plenitudo, atque totius legis compendium. Hic amor, S. Augustinus addit, est veluti radix, & veritates omnes sunt veluti rami ejus, & fructus. Si non potestis comprehendere, ait ille, omnes hos ramos, quorum tanta extensio est, satis vobis sit radix, in qua omnes illi continentur. Qui amat, omnia scit, quia possidet finem, ad quem omnia referuntur; ne dicas te Scripturas assequi non posse; Deum ama, & nihil erit, quod non intelligas. *Ille venet, & quod patet, & quod latet in divinis sermonibus, qui charitatem tenet in moribus.* In eadem Præfatione.

Metus efficiebat, ut lex vetus observaretur, amor vero, ut nova.

S. Augustinus libro contra Adimantum cap. 7. ait utriusque testamenti discrimen duplici verbo explicari; amore, & timore, quorum hic ad veterem hominem, ille ad novum pertinent: hoc potissimum discrimen est. Nova enim lex illa est, quam Deus pollicetur se in spiritu impressurum, & descripturum in corde, & quam ibi scripsit conferens Spiritum Sanctum, qui charitatem effundit, ut veritatis, ac justitiæ amorem conciliet. Itaque nova hæc lex efficit, ut ametur quidquid jubet; cum lex lapideis tabulis inscripta, hominibus eorum tantum offendens officia, minas dumtaxat habeat, quibus sibi conciliet obedientiam. Discrimen hoc innuere voluit Apostolus in Epistola ad Romanos, cum ait: non accepimus spiritum servitutis, in timore adhuc vivamus, sed spiritum adoptionis filiorum Dei. Spiritus servitutis timor est; spiritus adoptionis amor. Timor efficit servos, amor filios. Judæi, qui nonnisi propter supplicii metum operabantur, servi erant; christiani, qui amant, veri sunt filii. *Ex libro, cui titulus, Moralis Theologia S. Augustini.*

Discri-

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON
Biblioteca Valverde y Tellez

Discrimen aliud inter legem, & scripturam.

Discrimen hoc in eo positum est, quod nova lex in corde per Spiritum Sanctum scripta, regit sensus interiores; lex vero lapidibus insculpta minus dumtaxat habens, quibus sibi conciliet obedientiam, exteriores adsummum actiones regere potest. Timor cor ipsum immutare non potest, externa dumtaxat potest moderari, & vim inferre inclinationi, ut fiat, quod minime vellet, vel etiam oppositum illius, quod maxime vellet; ita ut qui extrinsecus coactus paret, intrinsecus parere detrectet; si actiones, & verba sunt legi conformia, cordis sensus contrarii sint; si os, manusque obediunt, spiritus repugnet. Hoc Judæis exprobravit Dominus, cum per Prophetam ait: Populus iste labiis me honorat; cor autem ejus longe est a me. *Idem.*

Diversæ legis utriusque promissiones.

Generales duæ hominum regendorum rationes sunt metus, & spes; ideoque lex vetus non minus dumtaxat adhibebat, ut sibi conciliaret obedientiam, verum promissiones etiam addebat; sed temporalium bonorum promissiones pro hominibus carnalibus, rudibusque, nil aliud optantibus. Ita cap. 23. Exodi ut populum hunc ad legis nuper latæ observantiam inducat, illi omnia pollicetur prospera, valetudinem, vitæ diuturnitatem, filiorum frequentiam, omnium, quæ ad victum necessaria sunt, affluentiam, & præsidium contra hostes eorum, ut tranquille bonis omnibus perfrui possent. E contra Dei Filius *Matth.* 4. pœnitentiam prædicare incipiens de Regno cœlorum tantummodo loquitur, atque ut homines intelligerent quantum vellet a fidelibus totam hanc temporalem felicitatem contemni, quin hæc ab illis tamquam virtutis merces appeteretur, pulcherrimum illum sermonem, quem in monte habuit, ita exorsus est; *Beati pauperes spiritu; Beati mites; Beati qui lugent &c. Matth.* 5. & apud Sanctum Lucam profert: *Ve vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram. Ve vobis, qui saturati estis: ve vobis qui ridetis; ve cum benedixerint vobis homines. Luc.* 6. In hac vita nihil sperandum proponit præter adversa, ærumnas, persecutiones, & nihil eorum, quæ videntur, a nobis patitur amari. *Idem.*

Sæpe conqueruntur ad Evangelica dogmata eludenda.

Hominis spiritus ultro eas imminuit veritates sibi incommodas, & quærit lenimenta ut præceptorum veritatem eludat. Suæ confidit nobilitati, ineptas comminiscitur distinctiones, atque inter vera officia inane decorum adnumerat. Quæ austera præcepta sunt, in infirma consilia mutat; & errata sua excusare contendit Dei ipsius verbo, quantumvis illud sanctum sit, & immutabile. Sed lex vivens, actiones videlicet Filii Dei, regulæ sunt, quæ per se facile explicantur; & quemadmodum negari nequit, Jesum Christum semper humilem fuisse, ita negari non potest, quo minus Fidelis incessanter se ipsum humiliare teneatur. *Elechier sermone pro die Cœnæ.*

Apostolorum doctrina sublimis erat.

Apostoli hominibus sublimem annuntiabant doctrinam, quæ humanam superabat naturam; nihil terrestre dicebant, & cœlestia tantummodo loquebantur: regnum prædicabant, de quo nondum sermo cujusquam auribus accideret. Alias opes, aliamque pauperiem detegebant, aliam libertatem, aliamque servitutem; aliam vitam, mortem aliam; mundum novum, & novam vivendi rationem; ac denique mutationem, & quamdam veluti novam; & generalem rerum omnium instaurationem. Quam maxime aberrant vel a Platone, qui ridiculæ Reipublicæ delineavit imaginem, vel a Zenone, vel ab aliis Philosophis, qui varia imperiorum, & rerum publicarum systemata proposuerunt, & qui populorum legislatores esse voluerunt. Oculos satis est in eorum scripta conjicere, ut liqueat, illos a dæmone fuisse animatos, qui tantas mentibus eorum tenebras offudit, ut per eos universum rerum ordinem perturbaret, sanctissimasque naturæ leges everteret. Attamen Philosophis integrum erat tunc proferre placita sua, quin vel persecutiones, vel pericula metuerent, & conabantur illas commendare, nullum prætermittentes eorum, quæ ex eloquentiæ fontibus haurire poterant, ornamenta. Evangelium e contra, quod a pauperibus tantum, atque piscatoribus terris in omnibus exagitatis, atque mancipiorum loco habitis prædicabatur, repente summa cum reverentia a doctis æque, & indoctis, a militibus, atque principibus, verbo a Græcis, & Romanis, atque a populis barbaris exceptum fuit. *Ex D. Chrysostomo.*

Evangelii doctrina facilius præ Philosophica percipitur, quamvis ejusdem sublimior sit.

Hi Philosophi, qui moralis disciplinæ magisterium sibi vindicarunt, ut homines bene vivendi rationem docerent, præter licentiam, quam invexerunt, scripta sua tot tenebris, tantaque caligine replerunt, ut vix, ac ne vix quidem intelligi possint. Aliquidne magis ridiculum est, quam integra, ut faciunt, replere volumina, ut explicent, quid sit justitia, atque hoc pacto sermones suos obscurissima impediant obscuritate, ex qua emergere nequeas? Quamvis etiam aliquid boni inveniretur, hæc tamen obscuritas illos ad hominum vitam regendam inutiles efficeret. Nihil simile est in Evangelii præceptis. Jesus Christus nos hic docet, quod justum est, honestum, utile, & generatim, quidquid virtuti maxime necessarium est, paucis verbis, perspicuis, & quæ facile ab omnibus intelligantur; veluti cum ait, legem totam, atque Prophetas in duobus mandatis consistere, videlicet in Dei, & proximi dilectione; vel cum hanc nobis regulam tradit: *Omnia ergo quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis*; Matth. 7. Nullus est agricola, nullus artifex, nulla adeo simplex fœmina, vel ita humani sensus expers, quæ sine labore hæc præcepta non intelligat; & hæc eadem perspicuitas nota est, & quodammodo veritatis character. *Ex eodem.*

Sanctitas dogmatum Evangelicorum veritatem illorum probat.

Omni tempore tamquam certissimum veritatis Religionis nostræ argumentum habita fuit dogmatum ejusdem puritas. Etenim quantumvis justi, ac perspicaces fuerint insignes illi legislatores, quos Roma, atque Athenæ jactitant, semper tamen aliqua in re leges eorum vitæ sunt deficere, quod ab humani cordis corruptione separari non potest; cum e contra novæ legis præcepta quamdam habeant sanctitatis notam, atque eam perfectionem, animique magnitudinem præseferant, quæ Christianismum tantummodo doceat. Sensibilibus abrenuntiare bonis, quibus in terra stipati sumus, caliginem, contemptumque sectari, in mortali corpore angelicam vitam ducere a terrenis voluptatibus abhorrentem, ultro sese hominis voluntatibus subjicere, hujus sunt characteres; & idololatræ, æque ac Hæretici non semel, inviti licet, eorum admirari debuere præstantiam. Ita pleræque virtutes, quas docet Evangelium, antiquos tefellere Philosophos; & Socratis schola, quæ saltem externam voluntariæ paupertatis speciem fuerat affecuta, & quæ sæculi honores se contemnere profitebatur, humilitatis, & amoris inimicorum nomina ignoravit. *Desumptum ex manuscripto sermone P. Stephani Chamillart.*

Officia, quæ lex Evangelica nos docet.

Lex Evangelica homines conjungit vinculis ejusdem fidei, ejusdem spei, & ejusdem charitatis; præcipit, ut potestatibus pareatur, ut Cæsari, quod Cæsaris est, reddatur, & Deo, quod Dei est. Docet, superiores vereri, inferiores cum humilitate pati, cum paribus servare concordiam. Parvulorum opponitur capititati, & ambitioni magnatum; hominem attollit, eique naturæ ipsius præstantiam ostendit, quin vanitatem inspiret; illum humiliat, efficitque, ut totum suæ infirmitatis pondus sentiat; quin aliquid de illius dignitate, & magnitudine imminuat; vitio virtutis nomen aufert, & virtuti nomen vitii; fallacia philosophiæ, educationis, decoriique mundi hujus placita corrigit. *In collectione orationum Academiæ Gallicæ oblatarum anno* 1703.

Lex Evangelica lex est gratiæ, & lenitatis.

Lex hæc adeo lenis, & sancta nequaquam nobis ut olim Judæis inter fulgura, & fulmina tradita fuit; neque pro nobis, ut pro illis, lapideis insculpta fuit tabulis, quæ obdurationis eorum erat figura; sed calata fuit in cordibus nostris digito ejusdem Dei, characteribus amore refertissimis. Neque hanc populis annunciari voluit per Prophetam, qui faciem haberet terribili legislatoris sui majestate coruscantem, sed per unigenitum suum, cujus gloria naturæ nostræ infirmitate quodam quasi velamine tegebatur. Lex illa, quæ erat tæderis antiqui vinculum, minis perterrebat; at ea, quæ novæ legis fundamentum est, præmiis, quæ proponit, eos illicit, & trahit. Homo Deus, qui illam nobis proponit, ipse etiam toto vitæ suæ spatio fidele præbuit exemplum, ac infirma, quibus usus est, instrumenta, ut eamdem in omnem terrarum orbem effunderet, satis probant, & magistri auctoritatem, & facilitatem, quæ in præceptorum suorum observatione invenitur. *Ibidem.*

Negligentia, qua legem & Evangelii dogmata deficimus.

Fidelium plerique, quin ostendant, se operam dare, ut de mysteriis, ac Jesu Christi lege edoceantur, illam conantur evellere. Prophanos dumtaxat libros legunt, sanctos vero negligunt. Qua cura amatoriæ fabellæ, qua incuria Evangelia leguntur? Qua alacritate ad spectacula, inanesque sæculi oblectationes festinatur, quo tædio nonnumquam mens contemplationi Jesu Christi, & legis ejusdem admovetur? Christianus, ubi Jesum Christum cupit agnoscere, ullamne elabi diem pati deberet, quin legis lectione suam pasceret mentem? Nomen illius gerit, ac in speciem quidem ejus vexilla sectatur; at sequiturne dogmata illius? Leges ejusdem conatur adjicere? lectionibus ejus studet? doctrinam ejus exercet? Vix, heu, ad hæc animum appellit, cum illa fastidit; vix oculos conjicit in libros, in quibus extremæ Jesu Christi voluntates continentur, cum illos steriles, tædiique plenos nancisciur. *Ex manuscripto sermone de obligatione credendi, & imitandi Jesum Christum.*

De Christi Jesu legis præstantia.

Jesus Christus secum tres ex Apostolis suis assumpsit, eosque in altum montem adduxit. Sublimis hæc altitudo, Sanctus Augustinus ait, signum est sublimitatis doctrinæ illius, atque præstantiæ novæ legis. Et profecto lex

lex ista toto cœlo sublimior est, quam lex Ethnicorum, quia toto cœlo eadem est sanctior, Christianæ legis principium Deus est; lex illa de cœlo venit per æterni Patris vocem de nube egressam significata: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite.* Matth. 17. Ethnicorum leges noxiæ erant & vitia probabant; sed lex Dei damnat crimina, & probat virtutes, quas præcipit. Ethnicorum leges ab hominibus tantum ferebantur, sed Christianorum lex a Jesu Christo lata est. Hæc igitur in principio suo sanctior est. Sanctior quoque est quam lex Judæorum, quæ non aliud erat, quam veritatis umbra, per circumstantias suas id significabat, quod in se lex Christianorum complectitur. Principium ejus sanctum erat, ideoque nonnisi bonos parere poterat effectus: sed Jesus Christus eadem sanctitas est, ideoque nonnisi sanctas leges ferre poterat. *Ex alio manuscripto sermone.*

Eiusdem argumenti.

Leges, quas Philosophi ferebant, in manibus tantum, non autem in cordibus operabantur; & rationem dumtaxat formabant, & dirigebant; sed Jesu Christi lex reformavit corda, ac infinitos homines convertit. Quæ igitur comparatio inter horum Philosophorum, & Jesu Christi leges? Imo neque ulla institui comparatio potest inter hanc, & Moysis legem. Moysis quidem lex terrori erat, ideoque inter fulgura, ac tonitrua lata; lex autem Jesu Christi cum summa lenitate lata fuit, & nihil nisi mansuetudinem inspirat; ideoque amoris, & charitatis lex appellatur. Lex Moysis erat imperfecta, Jesu Christi vero lex non perfecta solum est, sed eos, a quibus servatur, & exercetur, ad summum perfectionis apicem adducit. *Idem.*

Christiani Jesu Christi legem non servantes, sunt Ethnicis nocentiores.

Videmus in Evangelio, Dei filium profiteri, eos, qui neque doctrina sua, neque operum fulgore moti in peccatis suis permansissent, ipso in terris docente, gravioribus punitum iri suppliciis, quam nocentissimum quemlibet ex numero gentilium: Tyrum, Sidonem ac Sodomam extremi judicii die mitius iri, quam Corozaim, & Bethsaidam; quibus saluberrimum Evangelii lumen tanto cum nitore refulserat. Animo tecum reputa, quid Dei Filius aliquando cum gloriæ suæ majestate ad terrarum orbem judicandum descendens dicere poterit fidelibus, qui suam legem neglexerint, eamque impune violaverint. Miseri! quid faciendum erat, ut ad bene vivendum induceremini, quod incredibili cura non præstiterim? non naturæ tantum vobis, ut Ethnicis, librum aperui; non legem meam solum, ut Israelitis, obtuli; sed Evangelium meum vobis revelavi; ego ipse in terras descendi, ut vos erudirem; vobis secreta mea aperui, ad vos Apostolos meos misi, qui in universo mundo legem meam ennunciarunt: vobis Ecclesiam, pastoresque reliqui, qui hanc vobis legem explicuerunt, qui de voluntatibus meis vos erudierunt, & qui salutis vestræ curam gesserunt. Quis igitur vos cepit furor, ut rebellaretis contra legem hanc tot laboribus constitutam, totque miraculis confirmatam? Defuerunte vobis documenta, exempla, & rationes, quibus excitaremini, ut fideles esletis? *Capharnaum, Capharnaum*, dicebat olim hic idem Salvator; *Numquid usque in cœlum exaltaberis? usque in infernum descendes, Mat. h.* 11. *&* *Luc.* 10. innuens, ruinam illius dignitati ejusdem parem futuram, & quo altera fuerit eminentior, alteram graviorem futuram. Christiane, terribiles has Filii Dei minas tibimetipsi applicare debes. In cœlum usque elatus fuisti propter magna bona, quibus cumulatus fuisti; propter sublimem cognitionem divinæ legis, quam per evangelium didicisti; propter cœlestem hanc revelationem, quæ tibi omnia hæc mirabilia detexit; tu vero his abusus es, tu legem contempsisti, tu de eadem erudiri neglexisti. In infernum usque detraheris, & eo gravius tuum erit exitium, quo major tua fuit exaltatio. *Ex Anonymo Auctore.*

De illis qui Evangelii leges mitiores student efficere.

Nonne verum est, plerosque fidelium credere, Deum esse indulgentem, & spiritum, legesque illius cum spiritu, legibusque mundi conciliari? Palam se Christianos esse affirmare, sed sæculi vanitates consectari: Dei quidem evangelium amplexos fuisse, at vitam Evangelio prorsus oppositam ducere: *Bellant adversus Evangelii præcepta*, ut loquitur Salvianus. Sacris illi interfunt mysteriis, at a spectaculis, ludisque minime abhorrent; discunt Evangelium, sed abdicatas Sathanæ pompas non deferunt. Se bonos Christianos esse jactitant; at quid hoc rei est? nonne hoc est sibi ad arbitrium legem, Evangeliumque concinnare? *Sermo Manuscriptus.*

De turbis, & tribulationibus, quæ per occasionem prædicationis evangelii accidunt.

Cum illum consideramus statum, ad quem mundus redactus est propter turbas, ac dissensiones, quæ per occasionem Evangelii obortæ sunt, nullam invenimus imaginem, qua aptius id valeat explicari, quam statum, in quo mundus fuit, cum nondum ex chaos emerserat. Terra informis erat, & vacua; vitæ principia cum principiis mortis pugnabant; lumen tenebris erat immixtum. Ibi nullus erat ordo, sed mera confusio. At Dei spiritus movebatur super faciem abyssi, omnibusque præerat confusionibus, necnon secundas præparabat causas, ut ex tenebris lumen, & ex belli sinu pacem, & hunc universum orbem adeo perfectum, & elegantem ex horrore, & confusione educeret. Talis fuit status humanæ societatis per Evangelii occasionem; omnia tunc turbata, confusaque fuerunt; lumen contra tenebras pugnavit; vita cum morte commixta fuit. Cœlum in terram decertavit, & ignis Spiritus Sancti cum carne, & sanguine commixtus fuit. In familiis, rebuspublicis, & imperiis oborta discordia est, omniaque ibi fusque deque perturbata fuisse videntur &c. *Liber cui titulus, Characteres Christiani.*

Præstantia moralis evangelicæ.

In reliquis omnibus Religionibus aliquid rationi tribuitur, multum affectibus, & fere omnia naturæ; dummodo externa species servetur, & publicæ felicitati, ac tranquillitati consulatur, omnia sapientis, perfectique legislatoris munera adimpleta fuisse creduntur. At ne mireris; homines sunt aliis hominibus leges irrogantes; leges idcirco, quæ ex adeo infirmo, corruptoque principio fluentes, numquam altius assurgere possunt fonte suo; neque hominem ad eminentem illam perfectionem attollere, ad quam potest pervenire. Quis unquam ex eorum numero docuit, seipsum abnegare, & odisse? suum amorem, preces, & beneficia in illos effundere, qui sunt naturalia sui odii, atque abominationis objecta, videlicet in inimicos suos? Jesu Christi doctrina unica fuit, quæ ad cor ipsum pertingere potuerit; ut juberet Christianos sua suffocare odia, suos amare inimicos, pro persequentibus preces effundere, & pro maledictionibus benedictiones rependere. Hoc summa vi, & eloquentia in Apologetico suo Ethnicis Tertullianus ostendebat. *Ex Moralibus. Sermonibus Tomo* 8.

Quilibet sibi morum disciplinam suo ingenio conficiunt.

Quænam Dei ignorantia in mundo videtur? Nam licet ille aperte suam in Evangelio proferat sententiam de divitiis, mortificationibus, crucibus, pœnitentiis, nihil tale tamen auditur. Quod præceptum est, consilium putatur, & quod salutare consilium est, imbecillitas existimatur. Nihil credi vult, quia nihil vult fieri: omnes suo sibi ingenio morum disciplinam concinnant, atque studiis suis conscientiam accommodant; quilibet peculiare sibi Evangelium componit, juxta quod in oculis quidem suis salvatur, in oculis vero Dei condemnatur. Terribilis quidem hic status est, ac jugibus lacrymis deflendus. *Auctor Anonymus.*

De evangelii præceptis, atque consiliis.

Consilia nonnumquam transeunt in præcepta: exempli gratia; avarus divitias amat, illas possidere non potest, quin ab illis possideatur, & quin affectuum omnium turpissimo pareat; nonne huic præceptum est, esse pauperem, & eam, quam superare non potest, a se amovere tentationem? Alius in mundi hujus consuetudine suam servare nequit innocentiam, & conscientiam sua ibi lethalibus confoditur vulneribus, quin convalescere possit; nonne inevitabili tenetur officio mundum relinquere, abditamque vitam traducere? Quidam magistratum obtinens sibi tantum virium deesse cognoscit, quantum satis est, ut principium virorum favori obluctetur, cum jus sibi dicendum est; nonne cogitur ea se abdicare provincia, quam citra interitum suum obtinere non potest? Mercator sine dolo, & fraude mercimonia sua nequit exercere; nonne eam vivendi rationem relinquere debet, quæ saluti suæ erit abfutura? Peccator omni indiget pœnitentia, atque austeritate cœnobitarum, ut divinæ satisfaciat justitiæ, utque sua expiet peccata; dicetne quispiam Dei voluntatem non esse, se inter claustra confugere, & hanc tabulam amplecti, quæ sibi jamjam naufragium facturo præbetur, sine qua periculum evitare non poterit? *Abbas Trappensis in explicatione regulæ S. Benedicti.*

Evangelica doctrina non nihil divini habet, & probat auctoris divinitatem.

Doctrina, quæ in Evangelio continetur, ita admirabilis, sublimis, fortis, & ad persuadendum efficax, ut vel una hæc consideratio pertinacissimum quemque de auctoris ejusdem divinitate debeat persuadere. Etenim si spectetur quo scientiæ genere Dei filius repleat animas doctrinam hanc recipientes, hæc ita super omnia humanæ rationis lumina elata est, quod tantum abest, homines per se illam assequi posse, ut e contra confundantur, ac stupore quodam capiantur, cum illa ipsis proponitur. Simul colligere acutissima philosophorum ingenia, quæ in antiquitate floruerunt, ac illis dic, in paupertate latere thesaurum, qui magis præstat, quam omnium mundi imperiorum possessio; omnesque mundi opes negligendas esse, & concludendas; ad contentam, beatamque vitam ducendam abdicandum esse omnium creatarum rerum amorem, omnibusque sensibus maxime naturalem singulorum oblectationem negandam; jugiter in corporibus crucis mortificationem ferendam, in animo quoque ferendam cruccm interiorem

acer-

acerbissimæ desolationis; atque in his verum, solidumque solatium inveniri: adde altissimum gloriæ cumulum in profundissima contemptus abysso latere, ac melius esse ibi delitescere, quam regio insidentem solio fulgere. Illis die tandem, nihil in vita suavius, quam memoriam, & spem mortis, nihilque optabilius umquam posse contingere, quam pro Deo vitam, & sanguinem effundere. Contende illis omnes has veritates probare iis rationibus, quas maxime validas, ac efficaces invenire poteris, & in uno hoc labore integros annos impende; tandemne votorum summam assequaris ut adeo mirabiles veritates illis persuadeas? Attamen Jesus Christus illas persuasit sublimioribus ingeniis, innumerisque ex qualibet conditione mortalibus, idque paucis, simplicibusque verbis, & quin rationem ullam adferret. Quid efficit, ut doctrina adeo sensibus, humanæque rationi contraria concipiatur? Unde fluunt lumina hæc a generali hominum sensu adeo remota? Quam igitur auctoritatem secretamque potentiam habet ille, qui illam proponens effecit, ut reciperetur? Quis non confitebitur, hunc nequaquam esse hominem ut cæteros, immo neque solum magnum aliquem prophetam; sed ipsum Deum prophetarum? *Ex Theologicis Collationibus P. d' Argentano Capuccini Collatione sexta, artic. 7.*

Via, quam inspiravit Deus ut mortalibus ut evangelii doctrinam exercerent, ostendit hanc a Deo esse.

Ad hæc quisnam alius præter Deum humanam confirmare potuit infirmitatem, & innumera mortalium cupiditate conditionis turba eo usque, ut doctrina huic conformem vitam ducerent in statibus adeo supra naturæ vires positis, ut tamquam totidem miracula leuant haberi? Quot visi sunt monarchæ pedibus coronas conculcare, ut amplecterentur paupertatem, in qua aliquid deprehenderunt omnibus mundi hujus divitiis pretiosius? Quot visi sunt homines nobili genere orti, quorum infirma, gracilisque erat natura, a voluptatibus, quas affluenter illis mundus suppeditabat, divelli, ut hi quidem in desertis, illi vero in cœnobiis vitam in asperæ pœnitentiæ rigoribus penitus ducerent crucifixam? Quot alii gloria, & honore in sæculo renidentes harum vanitatum tædio affecti fuerunt, ac non ignorantes in harum rerum contemptum aliquid toto cœlo majus elucescere, ultro sese subjecerunt; alii quidem in ignotas regiones concedentes ad evitandum fulgorem, quem illis virtus sua conciliaverat; alii vero in horrentibus speluncis delitescentes, ut seipsos annihilarent, hominumque fallerent cognitionem; qui autem præclaram nacti sunt occasionem vitam suam pro Deo sacrificandi, hi alacriter ad supplicia confugerunt. Quis dubitare potest, utrum hæc fortitudo, hæc constantia, & hoc consilium argumenta sint divinæ virtutis illis inspiratæ, qui evangelicas exercuere veritates, quandoquidem in religionibus aliis nihil tale videtur? *Id.*

De morum puritate, quæ postulat evangelium.

Inter christianam, aliasque religiones plura intercedunt discrimina; illud vero quod ad mores attinet, potissimum est, quod christianismus, vel lex evangelica omnino damnat peccatum. Ethnicorum religio, quæ antea longe lateque diu dominata est, ea probabat, permittebatque scelera, quæ natura perhorrescit. Non deluere idololatræ, qui pietatis erga parentes fuos senio effetos trucidabant; & apud Ethnicos hoc dogma vigebat, Diis nihil humano sanguine antiquius; ideoque eisdem humanis victimis litabatur. Adde his furta, & adulteria, quæ Lycurgi, & Platonis leges patiebantur. Verum, hoc mirum esse non debet: religio, quæ Deos inhumanos venerabatur, fures, impudicos, hominibus nonnisi vitia præscribere poterat; quapropter S. Cyprianus ait: *Deos suos, quos venerantur, imitantur; hunc miseris & delicta religiosa. Ex Christianis cogitationibus sub finem.*

Christiana lex omnia Peccatorum genera damnat.

Una christiana lex generatim, & singillatim cuncta improborum actionum genera damnat; christianismus enim, ex S. Gregorii Nysseni sententia, imitatio Dei est, cujus voluntas cum essentialiter recta sit, ipsaque rectitudo, cum divitiis, & flagitiis subsistere nequit. Ita lex hæc non insignia tantum damnat peccata, sed levissimas etiam actiones prohibet, quæ recedunt ab ordine; minima verba, quæ vel parum charitatem, atque modestiam lædunt, paulo liberiores obtutus, gestus etiam, & oris habitus, qui proximum lædere, vel illis scandalum afferre possunt. Cædes in veteri quidem lege prohibebantur, sed in nova, iræ furor, acre verbum, dicterium, vox indignabunda totidem mala sunt, quæ nos coram Deo nocentes constituunt. Quid dico! ipsa etiam officiosa verba, quæ a veritate recedunt, officiosa mendacia, quæ ex bono principio profecta videntur, & quæ non iniqua intentione proferuntur, christiano interdicta sunt; quia in illis non deest aliquid inordinatum; & quia omne mendacium est contra legem naturalem. Ipsa etiam vana, inutilisque verba pro peccatis in christiana religione censentur, quamvis neque contra charitatem sint, neque vel modestiam lædant, vel veritatem; de illis ratio reddenda erit judicii die, quia neque ad æquum, neque ad christianum finem relata fuere. *Idem.*

Fidei præceptis quibus ab evangelicis legibus se homines dispensant.

Explodendi sunt inanes illi omnes prætextus, quibus innixi homines secum dispensant ab iis officiis, quæ christianæ religioni sunt maxime necessaria. Putatisne genus, famam, opes, potentiam, consuetudinem legitimas esse coram Deo excusationes ad luxum vestrum, immodestiam, superbiam, impudicitiam probandam? Nobiles viri, matronæ hujus sæculi censetisne, a Deo probari has legis permutationes, ac imminutiones; has divisiones, & exceptiones in lege; has negligentias, & omissiones legis; has fucatas, palliatasque legis transgressiones; hos legis contemptus, & prophanationes, quas vel criminosa gracilitate, vel ambitiosa negotiorum multitudine, vel commentitiis distinctionibus probare contenditis? *In specimine Panegyricorum pro die Purificationis.*

Lex evangelica servanda est, quia vel in minimo deficiatur.

In morum disciplina, quatenus ad salutem spectat, idem ac de fide sentiendum est. Unicum religionis punctum, quod minime credo, infidelem me penitus facit, & unicum legis punctum, quod minime servo, me omnino nocentem, ac dignum morte constituit. Neque obtrectator, neque ad ultionem promptus es; bene est; igitur non ultio, neque obtrectatio te damnabit: sed fortunæ tuæ thus adoles, & quecumque pretio contendis assurgere, tua te perdet ambitio. Charitatem exerces; æquus, & integerrimus es; at vitam mollem diligis, reprobationis tuæ causa non erit tua erga eos, qui laborant, sævitia; non dolis ac versutiæ, neque cupiditas tua; sed inertia, & mollities. Donec his uti volueris exceptionibus, evangelicam legem non servas, neque particeps eris ejus præmii, quod fidelibus illius observatoribus promissum est. *P. Giroust Tom. 1. Sermonum de fictis solatiis desiderii.*

Elogia Divinæ legis.

Inæstimabilis felicitas est hanc legem cognoscere; certa enim vitæ via est, ac Deus ingentem illis retribuet mercedem, qui eamdem servaverint. Pura est, quippe emanatio quædam est divinæ sanctitatis; vim habet animas convertendi; lampas est ad tute eos deducendos, qui inter mundi hujus tenebras ambulant. Dei lex sapientiam parvulis tribuit, perfectis coronam impertit; æternæ felicitatis aditus est, & janua. Optimo igitur jure illam amabat Salomon plusquam valetudinem, & pulchritudinem corporis: reste igitur ratiocinabatur David, cum illam auro, argentoque præferebat, cum illam præ lapidibus pretiosis diligebat, cum illam super mel, & favum dulcem esse profitebatur, cumque illam tota die meditabatur. Nonne igitur insaniæ cumulus est ita vivere, uti vivo, in utilissimæ legis hujus oblivione? Nonne consilium suscipere debeo illam integerrime servandi non solum quidem juxta verborum superficiem, verum etiam secundum omnem sensus, quem continent, extensionem? Nonne esse debet gaudium, & consolatio mea, quandoquidem est principium meæ felicitatis? *Liber cui titulus: Vera orationis idea, pars prima, cap. 3.*

Sæpe verba & actione Evangelicis dogmatibus abrenunciamus.

Palam profitemur nos in Jesum Christum credere, nos credere Evangelio; omnes illius veritates certissimas esse; & christianus perhorresceret aliter sentire; sed ita cogitantes, & loquentes generaliter, particulariter oppositum dicimus, & cogitamus. Testatur Apostolus non deesse, qui se Deum quidem agnoscere profitentur, sed qui factis eumdem negant; & quod magis adhuc deplorabile est, illum non factis solum, sed ipsis etiam vocibus negant. Iterum dico: Deus verbis etiam negatur: animus enim advertatur ad ea, quæ passim a plerisque fidelibus in colloquiis, sermonibusque dicuntur, illos apparebit sensus proferre Evangelicis, & Jesu Christi dogmatibus prorsus oppositos. Ubique eum laude sermo auditur de nobilitate, voluptatibus, divitiis; ubique illi, qui hæc possident, beati existimantur, & miseri, qui in paupertate, contemptu, & dolore versantur. *Boudon, in Christiano ignoro.*

Christiana lex nullius virili potest infimulari.

Insigne mendacium esset, ac manifesta calumnia christianam legem vitii alicujus redarguere; quandoquidem illa ipsum etiam desiderium, & criminis cogitationem condemnat. Ignorariue potest, quam cordis puritatem efflagitet? Cuinam vitio illa vesificari dici potest? Ullumne in tota vita momentum est, quod a virtutis exercitatione vacuum velit, quod a necessitate Deo placendi dispenset? Ullumne est, quo Deo injuriam inferri permittat? *P. Croiser, in spiritu sublimi consideratione.*

Qui in mundo vivunt ab evangelicarum legum observatione solutti non sunt.

Non extrema fraus, qua utitur Dæmon ad eos fideles perdendos, quos conditio sua in mundo vivere cogit, fallax est persuasio, qua putant Evangelii quidem præcepta illis optima esse, qui religiosæ vitæ nomen dederunt, vel qui in deserto concesserunt, ut in solitudinis quiete servirent Deo, non autem illis, qui in mundi

hujus luce versantur, ac publicis muneribus perfunguntur; quippe magnis onusti familiis, temporalibusque negotiis impediti, quibus indefinenter propemodum detinentur, Deo, uti opus esset, vacare minime possunt; familiæ cura, & necessitas filiis suis pro generis, & conditionis dignitate consulendi illos a plurimis dispensant officiis, quæ illi facile obire possunt, qui latent; atque ita sibi persuadent, sibi vitio vertenda non esse plurima delicta, quæ eo in quo statu sunt, operantur. Error, & illusio! *Ex morali in Pater noster.*

Cur liber novam legem continens Evangelium dicatur.

Liber hic dicitur *Evangelium*, hoc est; bonum nuncium; omnibus enim improbis, impiis, inimicis Dei, cæcis in tenebris, & mortis umbra sedentibus annunciat liberationem a pœnis, veniam peccatorum, justitiam, sanctificationem, redemptionem, adoptionem filiorum Dei, regni illius hæreditatem, & gloriam evadendi in unigeniti filii ejusdem fratres. Num potiora, majoraque his nuntiari possunt? Deus in terra, & homo in cœlo; mirabilis rerum omnium commixtio. Quodnam spectaculum majus, atque divinius, quam æque vetus, ac mundum ipsum, bellum repente cessare; Deum cum hominibus reconciliari; Dæmonem confundi; mortem vinci? Paradisum referari; maledictionem destrui; peccatum eliminari, & præsentium bonorum possessionem spe futurorum in nobis confirmari? Jure igitur maximo Evangelii nomen sacræ huic historiæ tribuitur. *Ex primo Sermone S. Chrysostomi in S. Matthæum.*

Unus Dei filius esse debet hominum Dominus.

In se ipso fallendo industrius sane est, qui inter evangelii lumina, & in Ecclesiæ sinu dicit, nos nequaquam satis eruditos esse de veritatibus illis, quæ a nobis sunt credendæ, deque officiis, quæ a nobis sunt obeunda. Non satis fuit Deo loqui per os prophetarum, sed misit ad nos filium suum, qui docuit, ac doctrinæ suæ certitudinem exemplorum suorum sanctitate firmavit. Magister nobis opus est æque certus, ac innocens, cui tuto credere, & quem imitari possimus sine periculo vel errandi illi credentes, vel peccandi illum imitantes. Hic igitur Deus, homo factus, se nobis visibilem, ac sensibilem præbuit, ut facilius intelligeretur. Increata sapientia caro facta est, S. Bernardus ait, ut a carneis hominibus intelligatur, *Ecce tibi in carne ribetur sapientia*. Deus hic caro factus in terris versatus adorabili ore suo tamquam divino fonte protulit verba vitæ, æternas evangelii sui veritates continentia &c. *Specimen Sermonum pro Adventu Sermone quarto.*

Stupor Judæorum cum primum audiere Jesum Christum prædicantem.

Quinam fuit Judæorum stupor, cum viderunt Salvatorem de cathedra primum loquentem? Sacerdotes dumtaxat, Pharisæi, Doctores legis, homines altarium ministerio devoti exedras confecendere consueverant; at repente homo trigesimum natus annum, qui hactenus habitus fuerat pauperculus ex populo, aliis ex ima plebe similis, faber, qui numquam scholas frequentare visus fuerat, neque alios docendi negotium suscipere, sed semper manuum suarum laboribus sibi victum comparare, repente inquam, Cathedram conscendens se prædicare velle innuit. Omnes undique confluunt, & cupidi audiendi, quid homo iste dicturus sit; nonne hic faber lignarius, inquiunt; nonne hic est filius Joseph, quem bene novimus? Cur mens illi palam loquendi, aliosque docendi, cum litteras ipse numquam didicerit? Traditur illi Scripturarum liber, quo aperto cum in illum incidisset Isaiæ Prophetæ locum: *Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me: ad annunciandum mansuetis misit me, ut mederer contritis corde, & prædicarem captivis indulgentiam, & clausis apertionem: Isaiæ 61.* librum claudit, ac differere incipit: Vos in me hodie vaticinium hoc adimpleri videtis; ergo ad vos de cælo missus sum tamdiu vobis promissus. Illos deinde etiam atque etiam commotatus est ad pœnitentiam, uti in S. Matthæo refertur: *Capite prædicare, & dicere: Pœnitentiam agite; appropinquavit enim regnum cælorum. Matth. 4.* Infectanter contra morum flagitia invehitur, quo audito omnes obstupescunt, atque vix sui compotes videntur, audientes divina oracula ex ore hujus hominis prodeuntia, quem hactenus illiteratum, rudemque crediderant, ac nescientes, quid sibi credendum de homine, qui repente ex fabri taberna egressus se Messiam a lege, atque Prophetis promissum ferebat, & qui ideo ab omnibus pro magistro, & gentium doctore admittendus erat. *P. de Argenzano Capuccinus collatione tertia.*

Ex evangeliorum libro desumenda sunt, quæ nobis ad salutem sunt necessaria.

Ex divino hoc volumine hauriendum nobis est quidquid ad fidem, bonosque mores pertinent, & aquæ omnes ex hoc fonte non fluentes habendæ sunt tamquam rivuli veneno imbuti. Ita quemadmodum *veritas Dominii manet in æternum*, quidquid hac lege vetitum fuit, numquam licere potest, quin recentem constituamus doctrinam, quæ proculdubio lenior, & commodior esset, sed tuta minus, magisque periculosa; legi huic hæreamus; videamus quid jubeat, quidve prohibeat, & iis, qui arctam viam latiorem conantur efficere, non aliud respondeamus, nisi, quid præcipit lex? Quid in ea legis? Huic mordicus adhæreamus; neque recentibus interpretationibus eam lenire quæramus. *Abbas de Monmorel Homil. in secund. Pentec. Dom.*

Non desunt, qui dividunt evangelium, illius credentes mysteria, eiusque moribus suis dogmata impugnantes.

Frequenter nimis hujusmodi Christiani inveniuntur, qui evangelium quodammodo dividunt, illius confitentes mysteria, quibus nequaquam incommodantur, dogmata vero (saltem in praxi) negantes, quia hæc ipsorum vitam, atque licentiam corripiunt. Cum velint sese tradere desideriis cordis sui, maxime solidas veritates corrumpunt; quærunt quomodo culpa vacare probent, quod persequi cupiunt; mistimis suis voluntarias offundunt tenebras, ut citra conscientiæ stimulos consuetudinem sequantur, quam superare nolunt; ac timor, ne eas detegant veritates, quibus tranquille peccare prohiberentur, efficit, ut in communibus erroribus perseverent, quin ad examen revocent, utrum hi vere errores sint. Immo in illis seipsos confirmant, quia vident illos plurimorum exemplo, vel approbatione confirmari, quibus vel simulata, vel parum illustrata pietas est, & qui evangelii dogmata morum suorum relaxationi in evangelicis veritatibus accommodant. *Princeps de Conty in prefatione tractatus de Comœdia, & Spectaculis.*

Lex evangelica principes æque ac subditos humilitatem servare docet, ac terrena contemnere.

Jesu Christi evangelium, quod pro principibus æque ac pro subditis latum est, regni cœlestis januas illis tantum aperit, qui in sincera humilitate vixerunt, & vere a terrenis omnibus avulsum animum habuerunt. Neminem excipit, ac nemo est, quicumque tandem ille sit, qui sibi adeo sanctam, sed parum adeo notam illius protestationem applicare debeat, cum ait: *Nisi quis renunciaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* Luc. 14. Sententia hæc altius animo debet infigi. Rex, qui Dei jussu super solium sedet, illam in corde gerere debet æque ac alii. Dispositio hæc non prohibet, ne suam ille teneat dignitatem; auctoritatem illius non infirmat, confirmat immo petius; & subditi numquam voluntatibus ejus alacrius obtemperabunt, quam cum ille a Dei voluntate pendebit. *Abbas Trappensis Tom. 1. Christianorum sententiarum.*

Non recipit Deus afferatas legis exemptiones, quas plerique jactitant.

Cum Jesus Christus, cum S. Paulus Apostolus, cum tota simul dicit Ecclesia, vos humiles esse debere, mortificatos, a terrenis rebus divulsos, cæteraque evangelii dogmata a vobis esse exercenda, ut cœlum promereamini, numquid aliquos tantum ex fidelium numero alloquitur? Numquid duplex est Christianismi genus, alterum pro illis, qui inter mundi hujus impedimenta vivunt, pro illis alterum, qui religiosam vitam ducunt? Et omnes istæ futiles rationes, quibus se sibi quisque probat, hæc lenimenta legis, quæ sibi quisque permittit, admittentur ne ab illo, apud quem nulla est personarum acceptio? Principes mundi, nobiles matronæ putatisne, a Deo probari has legis divisiones, & discrimina, hos contemptus, & prophanationes legis, quas vos probare contenditis, vel criminosa gracilitate, vel chimericis distinctionibus, quemadmodum hodie plerique hominum faciunt, quibus aliqua religionis reliqua est umbra? *Abbas du Jarry Sermone de Purificatione.*

Frustra flagitiosi homines evangelium & religionis dogmata impugnant.

Flagitiosi homines, qui religionem non credunt, ideo legibus ejus non parent, dogmatibus illius se non subjiciunt; verum illane meditantur? Heu! ad illa impugnanda omnes industriæ nervos contendunt, quibus divinitus donati fuere, ut illa reverentur, eorumque necessitatem, atque utilitatem agnoscerent. Sed, ut inquit Propheta, omnia tela, quæ impietas eorum in Deum religionis auctorem ejaculatur, in illos recidunt, eorum conscientiam vulnerant, quin officiant veritati. Veritas ista triumphat etiam in corrupta illorum anima de omnibus inanibus argumentis, quæ eidem opponunt. Si jugiter contra illam obmurmurant, illa indefinenter contra ipsos loquitur. Quemadmodum ipsa eorum affectibus semper adversatur, ita ipsis illius placitis reluctantur. Divinum lumen, illis licet invitis, densum superat velum, quo se ultro excæcant. De imo conscientiæ eorum vox clamat vehementius, quam vox affectuum suorum, quæ illos, licet ægre ferentes, subinde revocat ad veritatem, quam fugiunt, & evangelii dogmata, quæ gustare non possunt. Hi tandem illis in morte perhibent testimonium, & desperatissimi quippe publica confessione reparare tenentur contumelias, quibus illa, dum viverent, proscindere non destiterunt. Sed licet, uti vixerunt, ita decederent, quid est murmur, & defectio nonnullorum insolentium spirituum jugum, & disciplinam detrectantium; qui densa nube obcæcati, quin oculis eorum peccata, & affectus offuderunt, in divinis nihil vident, nihilque videre volunt; qui vix oculos in sacra conjecerunt Biblia, qui ad minimum horæ quadrantem seria meditatione evangelica dog-

mata perpenderunt, qui illa putantes tamquam importunum criminosis voluptatibus suis frænum eorum sensus in anima suffocare contendunt, ut cum illis auferant ipsam stimulorum, quibus turbantur, originem? *Idem Sermo de Annuntiatione.*

Non desunt, qui putent evangelicas leges infirmari fræ esse accommodandas.

In lege veteri plura Moyses permisit infirmitati, vel potius duritiæ cordis Judæorum; & in nova Dei filius non exigit ab omnibus fidelibus, quod perfectius est, & dici potest ille quibusdam in rebus nostræ indulgere infirmitati. Quamobrem S. Paulus nonnunquam zelum suum erga novos fideles moderabatur, neque ab illis semper omnes pœnitentiæ rigores requirebant: *Humanum dico, propter infirmitatem.* Ad Roman. 6. Sed illi, in quibus mundi spiritus regnat, unice in hac subsistunt indulgentia, vel potius ad hanc omnes redigunt leges evangelii, atque ita jugum conantur excutere, quod nimis durum, nimisque molestum videtur. Et sane videntes, necessitatem efficere, ut infirmiorum ratio habeatur, & ab illis id solum exquiratur, quod præstare possunt; ignavi Christiani inde occasionem arripiunt credendi permissiones, ac tolerantias solas esse leges, quas sequi debent, sibique persuadendi, se rebus in omnibus hac usos indulgentia adimplere legem, neque ad sublimiorem perfectionem adipiscendam teneri. Error hic efficit, ut pœnitentiam suam intra ea contineant opera, quæ ipsis incommoda non sunt, ac vivant multis impediti cupiditatibus, quas ne oppugnant quidem, tantum abest, ut eas stirpitus contendant evellere. Hæc agendi ratio, & hic error eo tendit, ut vertat omnem necessitatem evangelicas leges exequendi, ac illas haberi faciat tamquam leges neminem obligantes, atque a perfectioribus tantum adimplendas. Hoc illi spectant, cum ajunt, evangelium legem esse difficilem, ac nonnisi quibusdam sublimibus, magnisque animabus servandam, unde fit, ut auctores fiant vitæ prorsus remissæ, ac tandem in verum paganismum degenerantis. *Ex parte desumptum ex Sarazin, Sermone de Jesu Christo legislatore.*

Quomodo leges evangelicæ a legibus amoris proprii distingui valeant.

Si quæratur, quomodo pseudoprophetæ distingui possint a Jesu Christo, & regulæ, quas amor proprius præscribit, ab evangelicis; de hoc judicium feremus ex indulgentia, qua studiis, & corruptæ naturæ desideriis accommodantur. Fatebimur evangelicas non esse leges eas, quæ sinunt aliquem christianum esse honorum omnium ambitione, & omnis fastus amore, quæ non vetant inertem, ac voluptuosam duci vitam; quæ ultiones cum proximi dilectione, & auri cupiditatem cum divitiarum contemptu conciliant. Hæ leges ex animi affectibus fluunt; non ex evangelio, quod omnia odit lenimenta; atque ita quo magis decipimur alios sequendo legislatores præter Jesum Christum, eo magis christiani hominis vita ad vitæ corruptæ statum redigitur. *Idem.*

Nosmet exercitare debemus ad evangelicarum legum observantiam spe mercedis.

Evangelicarum legum observantia modo non sine vi aliqua obtinetur; sed quantula hæc erit, cum præteritæ fidelitatis pericula nihil nobis præter gloriam, atque mercedem reliniquent? Sed expectantes perseverare debemus in hac fideli praxi, & patientia, ut reportemus promissiones, ut Apostolus inquit: *Patientia vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissiones*: ad Hebr. 10. At sub vitæ hujus finem quam suavis nobis erit hujus patientiæ recordatio, cum jamjam illius uberrimum fructum erimus percepturi! Video tandem consummatam perseverantiam meam, o Deus! tunc dicemus: via mandatorum tuorum modo lata nimis mihi videtur intuenti magnitudinem præmii, quod in stadii hujus fine præparatum est: *Omnis consummationis vidi finem, latum mandatum tuum nimis. Specimen Panegyricorum pro die Purificationis.*

Inepta plurimorum Christianorum excusatio evangelicæ legis severitatem causantium.

Mirum sane est, de ejus legis severitate nos queri, ad quam adimplendam nobis Deus tot auxilia, & adminicula suppeditavit. At noverit Deus nostram confundere ignaviam, errorem auferens, cui innitebatur. Dicet enim aliquando; non contra legis meæ rigorem, sed contra nequitiam vestram succensere debebatis. Ea, quæ vobis imperabam, non erant supra vos, non aberant a vobis; non erant trans maria, ut eorum distantia vos ab illis servandis excusaret. Erant in medio cordis vestri; gratia mea illis hærebat; singulis horis vobis opem meam exhibebam; cur igitur non obtemperastis? Hoc Spiritus Sanctus dicit in Scripturis ad evertendum fallacem hunc prætextum plerorumque Christifidelium, qui legis severitatem dumtaxat intuentur, quin spectent auxilia legi huic inhærentia; dicere enim hæc nobis auxilia deesse, idem est, ac contra Dei bonitatem, & fidelitatem blasphemare. *P. Bourdaloue Sermone pro secunda Quadragesimæ Dominica.*

Infideles judicii die contra Christianos.

Hic profecto dicere possum, futurum ut Ninivitæ, ac infideles in Dei Judicio contra Christianos consurgant; *Viri Ninivitæ surgent in judicio*: illi, quibus contumeliosa paupertas est, & qui illam veluti maledictionem putant, & qui secundum religionis suæ principia supplicium illam existimant; illi in quam nobis exprobrabunt opem; quam in nostra habemus, & pravum usum, quo eadem abutimur. Ecce quinam fuerunt discipuli tui, dicent Jesu Christo: quodnam inter illos, & nos intercedit discrimen? illinc fuerunt minus avari, minus vani, minus superbi, minus bonorum, ac divitiarum cupidi? vel potius nonne hac re nos superarunt? Numquid nos usi sumus rationibus ullis, quæ magis illegitimæ essent, turpes, sordidæ, infames, tyrannicæ? Quanam in re illos Christianos esse cognoscis, nisi quod evangelium cognoverunt, quin ili obtemperarent? nisi quod tibi insultarunt, dedecus attulerunt, & quod impiis moribus fidei suæ veritatem in dubium apud alios vocarunt? Hæc, o fideles, nobis Ethnici exprobrabunt; nos vero quid respondebimus exemplis, quæ proferentur ab illis? Quid respondebit Laicus toto vitæ suæ tempore fortunæ suæ unice curam gerens? Quid Ecclesiasticus, nonnumquam Laicis ipsis cupidior, atque solutior? &c. *P. Cheminais Sermone de Jesu Christi Nativ.*

SUPPLEMENTUM.

Lex Evangelica fere est, quia nostris affectibus opposita.

Christiana lex, quam profitemur, semper habita fuit tamquam una omnium severissima, quam laudem ne ipsi quidem illius inimici in dubium vocarunt. Sed laus hæc illam tantummodo decet, quia nulla umquam lex adeo humanis affectibus est adversata: quod enim apertius affectibus nostris bellum potest inferre, quam præcipere, ut eorum primos etiam motus cohibeamus, ut simplicia etiam desideria jugulemus, ut ne levissimas quidem oblectatiunculas nobis permittamus, ut obluctemur, ne eorum vis, ut insidiæ nostræ officiant libertati. Quænam hac major severitatis nota potest inveniri? *P. Bourdaloue in Dominicis.*

Novæ legis prærogativa majorem requirit Christiani curam servandi præcepta ejus imponit.

Fidelibus lex Evangelica perfectius est observanda, quam a Judæis antiqua servaretur, primum enim antiquæ lex ab Angelo irrogata fuit præcedente populum Israel, ut dux esset illi, eumque erudiret, quid ipsi erga Deum facere teneretur; sed Evangelium a Jesu Christo Filio Dei, dilecto Patris sui fuit annuntiatum. Deinde lex vetus observatoribus suis terrena dumtaxat pollicebatur bona; sed Evangelium cœlestia. Denique prisca lex jugum erat onerosius pro multitudine cæremoniarum, quas imponebat Judæis, & propter levia subsidia, quæ illi de sursum recipiebant; sed Evangelium ob oppositas causas jugum suave est, & onus leve. Alacriter ergo integrum feramus hoc jugum nos, quibus beata sors contigit, ut in Christianæ Religionis sinum vocaremur. Quod ingrati animi vitium, quæ ignavia, quæ dementia est totam non servare legem, quam Dei gratia nobis facilem reddit, legem cujus observantia nobis vitam æternam promittit? *Pater Segneri in Meditationibus.*

Novæ legis præcepta violare, est Christum conculcare.

Cum legem novam infringis, non contra communem, vulgaremque legislatorem rebellas, sed contra ipsum Dei Filium, qui vatem. Si casus inopinatus, ac rei levitas inobedientiæ tuæ causa extitissent, esto; sed data opera, certoque consilio vis dominicæ auctoritatis jugum excutere, hoc est Dei Filium conculcare. *Qui Filium Dei conculcaverit.* Hebr. 10. Væ tibi qui peccati enormitatem agnoscens quasi per jocum illud committis! Terræ principes qui jura sua, suamque auctoritatem sartam tectam tueri summa cura contendunt, te docere debent, quam ex te reparationem Deus exiget ob causam hanc, quod illius potestatem contempseris. *Idem.*

De legis evangelicæ sanctitate et illius auctore judicium habendum est.

Utique Christiani, sancta lex est lex Evangelica; de hac ferre judicium ex Auctoris ejusdem sanctitate, qui est Jesus Christus, Messias a Deo missus, qui, quin verba fiat de divinitatis ipsius unctione, habitus est justissimus, & sanctissimus omnium dominus; cujus vita adeo ab omni labe extitit pura, ut dignatus fuerit illam crudelissimorum inimicorum suorum censuræ subjicere. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Joann. 8. Contra quem Synagoga universa conjuratione facta numquam producere potuit testes suos concordes. *Et non erant convenientia testimonia.* Marc. 6. Qui innocentiæ suæ probatissimum accepit testimonium ex ore Judicis ipsius; qui tulit sententiam damnationis illius. *Nulla inventio in eo causam.* Joann. c. 18. Cujus denique virtutes plus quam humanæ ab illis etiam publicabantur, quorum intereat, gloriæ illius nebulam offundere: *Verus Filius Dei erat iste.* Hic ille est qui nobis dedit legem quam profitemur. *P. Bourdaloue in Dominicis.* Matth. c. 28.

Domini lex pura est, & sine macula caracter Sanctitatis legis Evangelicæ.

Lex Dei pura est, & sancta est, & cujus sanctitatis? Sanctitatis solidæ, quæ vitium aggreditur usque in radicibus

ipsius, usque in remotissimis etiam principiis ejus, & quæ statuit virtutem super fundamentis stabilibus, & inconcussis, sanctitatis practicæ, quæ neque sensibus, neque verbis inhæret; sed quæ postulat opera; sanctitatis universalis, quæ ne minimum quidem legis punctum elabi sinit; quoniam secundum legem sufficit puncti unius prævaricatio, ut rei simus, & digni æterna reprobatione; sanctitatis sapientis, quæ nihil exigit non consonum æquitati, & in opus redigendum; sanctitatis strenuæ, quam difficultates non morantur, quam oppositiones non movent, quam maxima quævis facrificia non terrent; sanctitatis patientis, quæ in doloribus gravissimis, in acerrimis injuriis, in molestissimis casibus non cedit sensuum querelis, iræ subsultibus, afflictioni cordis, dejectioni spiritus; sanctitatis Religiosæ erga Deum, submissæ Deo, & Dei gloriam quærentis; suavis, & affabilis erga proximum, prævenientis, & beneficæ; sibimet attentæ, & severæ in semet, expeditæ ab omnibus vitiis carnis, supra omnem avaritiam, ac fortunam, supra omnem ambitionem, existimationem, & humanam considerationem; minime pendentis a libidine, vel arbitrio, ab ariditate, & siccitate, a tædio, & a fastidio; fixæ, & immobilis in officio, & constanter addictæ bono, quia bonum est. Hæc, Fratres, est Legis Evangelicæ sanctitas, tales illius caracteres; & si hæc hypotiposis vos perstringit, credite nihilominus; verum enim est tantum abesse, quod aliquem colorem adjecerim, ut sexcenta potius prætermittenda censuerim, ne attentionem vestram defatigarem. *Idem.*

Non sufficit promittere se Dei legem adimplerum, nec satis est paratum esse ad illam servandam, sed ubi adest occasio, servanda est.

Quamvis promiserimus Deo nos integerrime legem suam servaturos esse per Sacerdotum ministerium; quamvis generalem hanc promissionem confirmaverimus per organum eorum, qui nos Baptismo obtulerunt; debemus & ipsi scientes, & volentes ratum facere illud nuuus, quod per Jesu Christi gratiam suscepimus. Quamobrem Ecclesia jubet, quotidie a Ministris suis, qui nomine fidelium omnium alloquuntur Deum, recitari sacra Prophetæ cantica; quorum versiculi non aliud ferme sunt, quam jugis repetitio ejus, qua se divinam legem hanc adimpleturum esse polliceatur. Modo ait partes suas esse Domini legem adimplere; Modo asserit tota die justificationes illius meditari; ibi profitetur in maximis cordis sui aberrationibus numquam oblitum fuisse Mandatorum illius: hic testatur se legem ipsius omnibus peccatorum divitiis præferre; illic declarat se concupiscere ut ab omnibus mandata ejus serventur; & alibi ait se paratum esse ad legem Dei in omnibus, singulisque partibus ejus sequendam, & neque numero, aut pondere præceptorum illius deterreri: *Paratus sum, & non sum turbatus, custodire mandata tua.* Psal. 118. Sed non satis est paratum esse ad sanctam hanc legem servandam; sed fideliter etiam adimplenda est, cum sese offert occasio; & in mundo nulla dignitas est, nulla potestas, quæ nos a tota legis extensione valeat dispensare: *Tota unum, aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant. Specimen Orationum Panegyricarum, Tom. 1.*

Quam pauci perfecte Dei legem impleant.

Ubi sunt, o Deus! Christiani, qui hoc perfungantur munere legem sanctam tuam ad unguem adimplendi? Ubi illi, qui in hoc primas cogitationes, motus primos, verba, & actiones primas impendant? Numquid hæc mundana mulier, cujus inertia dimidium dierum fuerum cum calamistris, ac voluptatibus partitur? Numquid caudicus ille, qui ex somno excitatus omnes exerit artes eloquentiæ suæ adeo viduis, pupillisque funestas? Numquid procax ille juvenis, cujus flagitiis, ac sceleribus Sol facem præferre erubescit? Numquid aulicus, qui fortunæ potius, quam Deo genuflectere studet? Numquid Eruditus ille vir, qui sæpe de Deo scribendi, vel loquendi opus aggreditur, vel ut fordidum lucellum acquirant, vel ut mundi plausus, laudesque aucupetur? Numquid ille opifex, qui dominicis diebus ipsis initium facit ab operibus, quæ lege prohibentur? Ita pulcherrimos ætatis nostræ dies impendimus avaritiæ, ambitioni, voluptati: ita ut, si quæ plæ animæ mundo absconditæ excipiantur; omnes fere Christiani, quin sint fideles legis observatores, parati sint ad illam infringendam, & vitam animamque suam inordinatis affectuum suorum cupiditatibus sacrificandam. *Idem.*

Evangelium eum moribus nostris comparatum nobis probro erit.

Quomodonam hodierna die tot juvenes æquo licentiores, tot mundanæ mulieres, tot inertes Christiani probant se credere Evangelio? Modestia, verecundia, pietas olim devoti sexus caracterem constituebant; nunc in more positæ videntur licentia, irreligio, luxus. Conferamus illas adeo puras, adeo humiles, adeo perfectas Evangelii Regulas, abnegationem sui ipsius, cordis, & mentis humilitatem, sensuum mortificationem, jugem suorum affectuum victoriam; non fucatam pietatem, integram vitæ rationem, amorem crucis, exercitia pœnitentiæ, ardentem charitatem, fidem strenuam, & minime nutantem; conferamus, inquam, Evangelicam Tabulam hanc, cum illa, quam nostri mores singulis diebus deformant in Dei, & ipsorum etiam mortalium oculis, quæ oppositio, quæ inæqualitas! Ecce Evangelium, quod accepimus, quod profitemur, per quod falvi facti sumus. Intueamur imaginem nostram solis vitiorum nostrorum coloribus imbutam. Sanctitas Evangelii, morum corruptio, perfectionis norma; abnormis vitæ ratio, & etiam impia; quænam major inveniri potest oppositio, & magis monstruosa! Attamen posthæc in profunda vivimus securitate; Numquid legimus in Evangelio, Deum vitio magnificentissima præmia fuisse pollicitum? *P. Croiset in Asceticis Exercit. Tom. 4.*

Lex Vetus ideo judæis data fuit, ut intelligerent sibi opus esse fidem in Jesum Christum.

Lex, S. Chrysostomus inquit, probavit eos, qui ante legem vixerunt, in plurimis rebus ad morum disciplinam spectantibus aberrasse. Judæis qui sub lege vivebant, ostendit, illos esse prævaricatores. Denique illis spem quidem injecit, sed remedia morbis eorum utilia minime adjecit, quæ nonnisi per fidem in Jesum Christum obtinere potuerunt. Vetus igitur lex illis data non fuit, concludit Apostolus, ad homines justificandos, sed ad illis tribuendam propriæ infirmitatis cognitionem, & per hoc efficiendum, ut melius agnoscerent, se indigere fide in Jesum Christum Redemptorem suum, & Messiam, non aliam habentes viam ad hæreditatem acquirendam, nisi fidem in illum. *Sed concluso scriptura omnia sub peccato; ut promissio ex Fide Jesu Christi daretur credentibus. P. Croiset. Ibidem.* Ad Gal. 3.

Lex nova fortasse anticqua, & illius observatores sunt cohæredes Filii Dei.

Fides in Jesum Christum est proprie antiquæ legis perfectio; hæc enim lex non aliud prævaricationi remedium promittebat, nisi spem in Messiam futurum, cui tota salus nostra innitebatur tamquam soli Salvatori, qui in medio temporum malis nostris medicinam allaturus erat, & per vitæ suæ sacrificium omnia peccata nostra deleturus. *Justus vivit ex Fide* Rom. 1. in Jesum Christum, inquit Apostolus. Et licet aliquis omnia faceret bona opera legis, licet præditus esset probitate, fide bona, rectitudine, licet integer vitæ, sceleriseque purus esset, licet maximam erga pauperes haberet Charitatem sine fide in Messiam per Legem promissum; virtutes hæ omnes pictæ essent, egregia animi ornamenta mere naturalia, fructus acerbi, ex inutili insitione producti. Illi, qui ex Abraham nasciturus erat, videlicet Christo Jesu, facta est hæditatis promissio; per illum novæ legis observatores jus obtinent ad hæreditatem Regni, quam ipsis ille proprio sanguine comparavit. Per hoc facti sunt cohæredes illius, quemadmodum testatur Apostolus. Lex igitur vetus antiquata fuit, non quidem quoad morum disciplinam, sed quoad cæremonias, quæ per novæ legis irrogationem cessavit. Cumque Deus cultores velit, qui ipsum adorent in Spiritu, & veritate, quod Dei Filius Samaritanæ mulieri testatus est; qui legem novam acceperunt, eique parent, sunt adoratores, quos pro suis recipit Deus, & pro cohæredibus Filii sui ad Regnum, quod possidet ab æterno per ineffabilem generationem suam, & quod iterum per temporalem in sinu Virginis generationem adeptus est, & sibi jure novo, & Christianis, qui secuti fuerint ea, quæ nobis reliquit exempla. *P. Croiset in Asceticis Exercitationibus.*

Novæ legis observatores pace immutabili fruuntur.

Gaudium, & interior lætitia, consueti bonæ conscientiæ fructus, in corde puro & perfecte divinæ voluntati, Sanctæque legi subjecto inveniuntur. Immutabilis dulcedo, nullis vitæ casibus labefactanda; bonitas inexhausta; patientia nullis quatienda periculis, puritas cordis, & corporis immaculata efficiunt caracterem fidelium, qui constanter viam Dei mandatorum decurrunt. *Adversus hujusmodi non est lex.* Gal. 5. Iis, qui his virtutibus ornati sunt, inquit Apostolus, lex nulla est; videlicet Antiqua lex lata non est pro illis, qui secundum Evangelii Canones vivunt: cum lex vetus irrogata fuerit propter prævaricationes, & instituta fuerit contra eos tantum, qui non fideliter omnia obeunt officia justitiæ, quæ in Evangelicæ legis præceptis continentur, & quorum singuli cum Propheta dicere possunt, *viam mandatorum tuorum cucurri.* Psal. 118. Non solum ambulo, o Deus, in via mandatorum tuorum, sed curro, magnis passibus progredior, cum mihi liqueat in via hac non esse dormitandum. *P. Croiset. Ibidem Tomo 5.*

Quam terribile sit in hora mortis Evangelium opere non adimplentum.

Dei lex, Evangelium fidelium omnium oculis propositum in hora mortis, & cum erunt hinc migraturi ad reddendam Deo vitæ suæ rationem, eritne illis

magnæ consolationis argumentum? Invenientne in hoc salutis libro, unde suam vitam probent? Heu! Objicere oculis Mundani hominis morientis, repidi, imperfectique Sacerdotis, qui jam extremis refectus est Sacramentis, objicere oculis hominis æquo licentioris jamjam animam efflantis hoc Evangelium, supremam regulam morum, secundum quam omnes judicandi sumus, in qua omnia reperiuntur, quæ ad processum nostrum instruendum sunt necessaria, præcepta, & canones, a quibus quodammodo nostra pendet æternitas; nonne hoc est illi tristem sortem suam enuntiare? Nonne est illi ob oculos condemnationis suæ sententiam objicere? Adigere illum ad desperationem, & in antecessum eidem inferre supplicium? Dum vivimus, oculos avertimus ab hoc Evangelio, quia Mandatis illius obedire, ejus consilia sequi, moresque nostros ad illius canones componere nolumus. *P. Croiset, ibidem Tomo 5.*

Evangelium mundo videtur lex antiquita, ac intempestiva.

Evangelium in mundo non habetur amplius nisi tamquam vetusta Religionis jura, antiquiores tituli, quibus derogavit consuetudo, quibus non est amplius vis legis, nisi exiguo Electorum numero, qui nonnisi inter Claustra vigent. Mundi Spiritus in illius locum subrogavit Canones prorsus eppositos, leges penitus contrarias, & perniciosas consuetudines legis locum tenentes. Diceres impietatem hodie in mundo præscriptionem obtinuisse, adeo licentia, & morum corruptio prævaluit Sanctitati Evangelii. In ipso Christianismi umbilico non pudet amplius vitiorum. Impietas, mala fides, ultio, impudicitia, ambitio virtutum locum ascenderunt, & hodie, quod de ævo suo Tertullianus dicebat, pro sæculi moribus habentur. Vitium exundavit; & post hæc miramur, si aquis putrescentibus aer corrumpatur, & tantam pariat morborum contagionem. Minus convalescere quærimus, quam terere tempus, & in tot malis obstupescere. Hinc ludi, profana spectacula, comœdiæ, oblectamenta prorsus Ethnica in locum sacrarum exercitationum subinvecta fuerunt. Tempus, quod non absorbet cupiditas, voluptatibus, flagitiis omnibusque scelerum generibus impenditur. *Idem, ibidem.*

Mundus, qui sua habet principia, suos quoque discipulos habet. Dæmon illius dominus est, Diabolus Magister est, Universus orbis schola est, amor proprius est lex. Verum si ipsi sumus Salvatoris discipuli, si in illius schola alti, eruditique sumus, si hunc Dominum, ac Magistrum nostrum fatemur, si charitas illius nostra lex est, oportet, ut illius canones Mundi institutis objiciamus, & per industriam eos vigere faciamus; ut parati simus ad illos cruore nostro signandos, & zelo succensi ob Sanctæ Religionis gloriam, iis, qui sancta Dei mandata impugnare audent, dicamus in illis nihil severum esse, nihilque non rationi consonum, amantibus, timentibus vero esse, vel videri dura, & difficilia: *Timenti grave præceptum Domini, amanti leve.* Mundi sectatoribus, atque mancipiis respondere debemus; obedientiam, quam Deo præstamus per fidem, neque cæcam esse, neque injustam; quoniam spiritus noster submissus esse debet Spiritui Dei, & in hac ipsa obedientia ille suum lumen invenit, & libertatem; vim quam nostri animi propensionibus inferimus æquissimam esse, quoniam per peccatum omnes inordinatæ sunt; non exigi a nobis, quod fieri minime possit; cum jubemur oblivisci injuriarum, & diligere inimicos; nam simul ac lex jubet. Deus nobis per gratiam fert opem, qua sustulti legi possumus obtemperare: *Jubendo, Deus velle tuum quærit: posse dat ipse, qui præcipit. P. Senault Oratorii in Panegyrico Sanctæ Catherinæ.*

D. August. in Joann.

August. de Dilectione inimicorum.

Licet omnes mercedem expectent, nemo tamen se suget, ut legem observet.

Pauci sunt; in mundo etiam, qui non teneantur multa relinquere, ut Evangelica legem sequantur, legem hanc divinam, ad quam irrogandam Mundi Salvator in terram descendit. Nemo, qui non debeat omnino radicitus convellere ex corde suo affectionem rerum omnium, quas possidet, si vult esse Jesu Christi discipulus. Nemo, cui sibimet renuntiandum non sit. Sed quotusquisque dicere poterit se esse discipulum Filii Dei? Hanc Divinam legem sequi, est humilem esse corde, purum, insontem, mitem, mortificatum, plenum charitate: quotidie Crucem gestare suam, amorem proprium, ceterosque affectus subigere. Hoc est sequi mandata, & Concilia Jesu Christi; hoc est mundi placita perhorrescere. Cœnobita ille adeo parum mortificatus, parum solers, ac frugi, divinam hanc legem secutus fuisse dicetur? Homo hic adeo vanus, ambitiosus, mollis, iracundus legem Evangelicam observasse feretur? Mundana hæc mulier vanitatibus, ornatibusque tantum occupata, dies in otio, voluptatibus, & mollitie traducens, hæc mulier adeo parum devota, & christiana numquid legem Evangelicam profitetur? Mirum, quilibet mercedem expectant, licet admodum pauci vacent iis conditionibus adimplendis, quibus merces hæc obtinetur. Pauci sunt, qui cum Apostolis non dicant, *quid ergo erit nobis?* Sed qui, ut illi, omnibus, & sibimet abrenuntient, paucissimi, *P. Croiset Math. 19. eodem Tom. 5.*

Dei Filius B. Virgo, Sanctique omnes nobis præbent exemplum Divinæ legis exercendæ.

Non satis est animo paratum esse ad legem Dei observandam: fideliter adimplenda est cum sese offert occasio. Hoc nobis exemplum Dei Filius, Sancta Virgo, Sanctique omnes dederunt. Nulla est in terris conditio, a divinis præceptis observandis immunis. Lex nobis est observanda quocumque in statu, munere, officio simus sive ex genere, sive ex voluntate. Si nobis minime licet nos ab infinitis eximere legibus, consuetudinibus, moribus, qui apud varias nationes, ubi versamur, invaluere; quanto magis nobis est observanda lex naturalis, & divina, præcipiens quid nobis faciendum, vitandumque sit; & interioribus stimulis ob singulas inobedientias nos torquens. Evangelica ista lex est primum scientiæ genus, in quo sublimissimæ cognitiones continentur. Est veluti radius divinitatis, qui per usum in quo adhibetur efficit ut Dei caracteres, imaginemque geramus. Evangelicam legem hanc laturus ipse Dei Filius novissimis temporibus in terram descendit; hanc ille nobis ere proprio tradere dignatus est: & ne quis, cujuslibet conditionis homo, se minime teneri putaret ad divinam hanc legem adimplendam; Salvator iste cœpit eamdem exercere: *Cœpit Jesus facere, & docere. Ex Speciminе Orationum Panegyricarum.* Actor. 1.

Obedientia legi præstita Deo gratior est austeritatibus, & mortificationibus.

Complures inveniuntur animæ imbecilles, atque pusillæ, quæ arbitrantur, nisi plurimis austeritatibus corpus suum torqueant, futurum ut aliquando illis exprobrare possit Deus opera ipsarum non esse plena, & ipsas propter illius gloriam nihil umquam egisse. Sed ne animos despondeatis, fideles; non parum facitis, si Divinæ legi obtemperatis, si illam in praxim redigitis juxta numerum talentorum, quæ Deus vobis impertit; quin ex finibus egrediamini status, & conditionis illius, in qua Divinæ placuit Providentiæ vos constituere. Creditisne Deo illa magis placere, quæ majorem edunt strepitum, & magis elucescunt? Nonne Deus testatus est se humiles anteferre? illos, qui latent, atque in munere suo diligenter obeundo se continent? Vosmet in dies magis, magisque confirmate in hac voluntate semper obediendi legi Evangelicæ, eamque secundum conditionem vestram observandi. Vosmet omnino Deo permittit, & confidite in illius bonitate. Credite obedientiam virtutem esse summis laudibus extollendam, & Christiano viro utilissimum esse in constanti virtutis hujus exercitatione versari. Sit vobis persuasum hoc verum esse negotium vestrum, hanc tutissimam esse rationem Deo placendi, & quoddam veluti æternæ felicitatis vestræ vadimonium. *Lambert in anno Evangelico.*

Lib. de corrept. & gratia. Discrimen quod inter legem Moysis, & Jesu Christi intercedit.

Apostolus Evangelium appellat legem perfectam, & libertatis. Lex est, quoniam continet præcepta, quorum observantia quidem præmiis, prævaricatio autem suppliciis est afficienda. Lex est perfecta; legumque omnium sanctissima, & præstantissima: Lex, quæ Moysis legem superet, sicut veritas umbram, & alicujus rei perfectio prima ejusdem lineamenta. Moysis quippe lex non aliud erat, quam Evangelii figura, eratque regula incipientium; Evangelium autem regula est perfectorum; ille efformabat homines infirmos, parvulos, & rudens; hoc autem illos perficit, omnibusque numeris absolvit. Hac de causa S. Paulus legis præcepta *elementa* mundi hujus appellat, videlicet prima, & rudiora documenta, quæ Mundus accepit expectans adventum Jesu Christi, ad quem lex sensim illum adducebat. *P. le Tourneux in anno Christiano.*

Lex vetus erat incipientium; & imperfectorum; Evangelica vero perfectorum est.

Mundi spiritus semper in favorem suum Evangelii præcepta interpretatur.

Magna in Evangelii luce, quæ nos circumfulget, ignorare non possumus viam, quæ ducit ad Deum consistam esse crucibus, ac spinis, & Regnum Cœlorum vim pati. Verum cum naturalem sentiamus huic doctrinæ oppositionem, illam nobismetipsis dissimulamus, ac more nostro interpretamur, & per artificia quædam, quæ nobis prudentia carnis inspirat; conamur saltem dolorem ejus lenire. Potissimum vero callide adnitimur celare id quod affectibus nostris optatissimis magis obstat, & adversatur. Ita vir doctus, licet illi persuasum sit scholam Salvatoris, scholam esse humilitatis, vult tamen ut pietas sua æque celebris existat, ac scientia. Mundanus, adversus propria lumina, a lege subtrahit quod suam oppugnat vanitatem? Avarus ab illa rejicit, quidquid suum divitiarum amorem conde-

condemnat. Devotus non sine præcepti contemptu consilia tantum sequi vult, cum interim suas sequatur libidines. Quilibet, Isaias Propheta inquit, in via propria aberravit., & omnes desiderio saluti suæ consulendi, eas ingrediuntur semitas, quæ ducunt ad interitum: *Sermo quartus Accademiæ anni 1695.*

Quanta est mundi sectatorum imprudentia suas leges cum Evangelica lege conferre.

Æquo solutiores, & peccatores confueverunt mundi placita Evangelicis institutis opponere. Conantur persuadere nobis Christianam Religionem esse nimis austeram, a nobis cæcam exquirere obedientiam; velle nobis auferre mentem prohibens nos de mysteriis suis verba facere; auferre nobis rationalium prærogativam, ut illam fidelium conferat nobis; nos cogere, ut omnibus animi nostri propensionibus obluctemur, ut omnibus abrenuntiemus cupiditatibus, ut nihil faciamus eorum, quæ aliquam nobis afferre possunt oblectationem; eaque faciamus omnia, quæ nobis displicent, & ingenio nostro adversantur; nimis a nobis exigere, cum jubeat nos oblivisci injuriarum; omnem ultionis sensum jugulare, & inimicos diligere: denique naturæ bellum inferre, cum ipsi nosmet odisse cogimur, & deserere, quidquid nobis in mundo jucundius est, atque optatius. Hi sunt periculosi sermones, quos nobis obtrudunt dissimulati Christianæ Religionis inimici. Hi sunt errores, quos conantur effundere in omnes spiritus infirmos, quibus speciosa hæc verba os facile possunt sublinire. Hi Evangelicis verbis refellendi sunt; & nosmet tueri debemus ope gratiæ, quæ potissimum nobis conceditur, S. Augustinus ait, ad perniciosas hujusmodi rationes superandas. *Poscenda fides: ut vincatur Mundus cum suis erroribus.*

Plura deprehendi posset discrimina inter virtutem, quam docebant, & exercebant Scribæ, & Pharisei, & quam Jesus Christus verbo, & exemplo nos docuit; sed illis tantum istic immorabimur, quæ ipse Dei Filius connotavit in hoc sermone, eaque ad tria redigentur. Discrimen primum est, quod Scribis, & Pharisæis satis erat exterior legis observantia, actiones quidem præcepta exercendo, a vetitis autem abstinendo: Jesus Christus interiorem exigit justitiam, quæ affectus æque regat, ac actiones, ut liquet, quia Lex cædem fieri vetat; Jesus autem ipsam damnat iracundiam. Lex Moysis necessitatis causa, & propter duritiam cordis Judæorum permittebat quædam primæ Dei institutioni contraria, veluti Divortium; lex vero Jesu Christi ea prohibet, & nos ad naturæ ordinem cogit. Judæi inhærebant literæ legis, Jesus Christus vult, nos legis spiritum sequi, & exequi præcepta eo modo, qui sit Legislatoris intentioni conformis. *P. Tourneux. Anno Christiano. Tom. 8.*

Evangelium consulendum est ut liquet arctam esse viam quæ ducit ad vitam.

Si Christiani accuratius consulerent Evangelium, quæ ipsorum lex est, si sæpius semetipsos interrogarent, quid fert Evangelium? Quid in eo legitur? Næ illi quidem tam facile verba sibi dari non sinerent. Facilius per hanc regulam verum a falso secernerent, nec tam obnoxii essent erroribus, qui illis inspirari possunt, vel qui in pravis libris inveniuntur. Si legissent solum in Evangelio locos omnes, qui docent, Cœli viam arctam esse, sibique vim esse inferendam, ut quis Regnum Cœlorum lucretur; pœnitentiam agendam esse, crucem quotidie gerendam, & omnia illa salutis verba, quæ non minus sensui, quam naturæ sunt opposita; possuntne pati, ut privati sine auctoritate, sine fide adeo facile sibi verba darent? Numquid conquererentur de nimia severitate Pastorum, vel Directorum a Superioribus Ecclesiasticis approbatorum ob eam, quam in animabus dirigendis prudentiam sequuntur? Dicerentne, omnia hyperbolice ab illis exaggerari? ab illis viam nimis coarctari? E contra quam primum viderent has esse dæmonis artes, quibus utitur, ut eos a via salutis deterreat. *Tourneux in anno Christiano tomo 9.*

Quodcumque minus exercemus perfecte Legi Dei obtemperare debemus.

Tu qui in exercitatione molesta officii tui obviis turbaris obicibus, ut confirmeris, considera quinam ille sit, qui tibi jugum imposuit. Pro Deo pugnas, coram Jesu Christo pugnas, & strenuæ pugnæ tuæ testes sunt Angeli. Si Salvator te fortem videt, si te fervorem tuum videt instaurantem, quia flagras desiderio eidem placendi; te sustinebit, & in album fidelissimorum famulorum suorum referet. At si cessas; si ignave cedis; si auditum præbes timori, ac tædio, quæ exprobrationes tibi perferendæ erunt ab eo, qui adeo valide exemplo suo suisque promissionibus, te confirmavit? Obtempera, constanter mane in eo loco, ubi te Deus collocavit. Non solum fidelis esto in omnibus, sed ex corde obedi; actio enim exterior nonnisi cortex est, & superficies. Deus vult cor; & illi tantum obediunt legi, qui sentiunt in corde, quod extrinsecus per actiones testantur. *Lambert in Anno Evangelico.*

Qui Divinæ subjacet legi, non debet mentem suam rebus aliis impedire.

Qui obedit, esse debet in requie perfecta. Ne turbetur: nullo agitari debet tumultu, neque sibi scrupolos inanes confingere. Est in Dei ordine. Quod facit, parum videtur; sed hoc non est tam parum, quantum putatur. Obedientia legi illius meritum extollit. Obedit, quidquid ratiocinetur, quidquid moliatur, nil melius potest efficere, nil Deo jucundius. Præstat obedientem legi facere, quod minoris momenti videtur mortalibus, quam obedientiam detrectare, ut proprium sequatur motum, ac spiritum, & ut iis rebus vacet, quæ ordinis superioris, & multo majoris momenti videntur. Alius dicit sibi non esse tempus orandi; alius queritur sibi denegari facultatem exercendi austeritates, ad quas pronus est. Verum est egregium opus esse diu vacare orationi: rem esse præstantissimam castigare corpus suum, & illud in servitutem redigere, sed longe præstantius est Divinæ legis obedire, & constanter in Dei ordine permanere. Quod facis tenuissimum est, fateor, abjectissimum, & maxime contemptus domi tuæ; sed in loco tuo es, & facis, quod juberis facere. Sta, ubi es, & tot veluti tentationes existima cogitationes omnes, quibus turbaris. Attende ad id, quod tuum est; es in statu Deo gratiori, quam si humillime prostratus in Templo jaceres. *Idem.*

Lex Evangelica, facile adimpletur, quod in solo amore consistit. Matth. 12.

Jugum meum suave est, & onus meum leve, dicit Salvator in Evangelio. Jugum, & onus, quod Filius Dei nobis vult imponere, lex est Evangelica; & jugum hoc suave est, si conferatur cum lege Moysis, quæ referta est præceptis, & minis, quibus exonerat nos Jesus Christus per Evangelium suum, quam charitatem tantummodo præcipit, & Cœlum pro mercede promittit. Quid suavius hac lege, quandoquidem per illa Deus nonnisi amare nos jubet? Quid igitur facilius observatu est, quandoquidem illi non aliud principium est, neque finis alius quam amor Dei, & fratrum? Longe currendum non est, ut inveniamus quod a nobis expetit Deus nos amare jubens. Nostrum exigit amorem, simulque modum præbet in corda nostra hanc infundens charitatem, in qua tota Divina lex continetur. Lex ista, verum est, præcipit, ut nobismetipsis abrenuntiemus, & crucem nostram geramus; Hoc durum quidem esset homini carnali; sed amanti Deum omnia sunt levia. Satis est hunc certo nosse, Dei voluntatem esse, se ab anima super omnia diligi; legem non aliud nisi amandi necessitatem inferre, dummodo omnes terrenas affectiones extrudat animo intime Supremo huic Enti adhærendi. Qui ergo non amat, reus est hujus legis violatæ, ideoque mortis æternæ, si in via adeo prava perseverat. Constans praxis legis hujus divinæ amor est. Quodnam ergo jugum suavius, quæ facilior lex, quam les amoris? Igitur quantum lex ista differt a legibus, placitisque Mundi, quæ sexcenta requirunt, quæ nos a dulci, facilique via Mandatorum Dei avertunt, & quorum multiplex varietas animam efficiunt mundi, carnis, dæmonisque mancipium, quæ animam agentia per obliqua viarum tandem illam dejiciunt præcipitem in abyssum ripis, imoque carentem, unde idcirco reditus non patet. *Auctor Recens.*

Dei lex observatæ difficilis propter nostram infirmitatem, facilis est cum gratiæ subsidio.

Nihil commodius, ac facilius observatu est, quam lex Evangelica, quæ proprie loquendo duo tantum præcepta complectitur, amorem videlicet Dei, & proximi; imo etiam docet Apostolus, amorem proximi, qui Dei amorem supponit, legem omnem implere. Dubitare autem nefas est, quominus amor Dei sit juris naturalis; necessitas enim amandi Deum tamquam nostrum finem, supremumque bonum, primum est Legis naturalis principium; ideoque non licet ambigere, quominus amor proximi necessario, at individuae amorem Dei consequatur. Affirmari igitur cum veritate potest, omnem morum disciplinam, omnemque Religionem Christianam contineri in hac lege Divina, quæ ad duplicem hanc Charitatem erga Deum, & proximum tota, quanta est redigitur. Sanctus Augustinus verba faciens de Charitate, quæ tota in hac lege continetur, palam ait: in Scriptutis omnibus nihil aliud quærite; nemo aliud vobis audeat præcipere. Quidquid in Bibliis obscurum est, obscure loquitur de Charitate, quæ ista lex est, & quidquid perspicuum est, de hac loquitur perspicue. At enim, inquies, non desunt in Evangelio canones, qui palam rigorem, ac severitatem sapiunt, quæ non omnino naturalis videtur; & si quis sequi vellet auctoritatem Salvatoris, qui illos instituit,

ſtituit, vix hic ſibi perſuaderet, eos eſſe eſſentialis neceſſitatis, & de jure naturæ. Verum eſt, ſed propter difficultatem, quam invenimus propter peccatum, Dei Filius nobis oſtendere voluit ingrediendum eſſe per anguſtam portam in Æternum regnum ſuum perventuris; & ſimul quod corruptæ naturæ difficile videbatur, cum auxilio gratiæ Dei facillimum fieri. *Ex Libro, cui Titulus Theologia Moralis Sancti. Augustini.*

Insigne discrimen inter legem Moysis, & gratiæ.

At enim quod diſcrimen intereſſe poteſt inter novam legem, & Moyſis? Diſcrimen hoc eſt, legem Evangelicam ſcriptam eſſe in cordibus noſtris per Spiritum Sanctum, effundentem charitatem, & interiores ſenſus regentem; Moſaycam vero in lapidibus ſculptam fuiſſe, quæ cum minas dumtaxat intentet, ut ſibi obedientiam conciliet, exteriores ad ſummum actiones regere poteſt. Timor rem ipſam funditus mutare non poteſt; poteſt ſolum exteriorum ſervare ſpeciem; & vim facere affectui, ut fiat id quod nollet fieri; vel etiam ut fiat oppoſitum eorum, quæ quis facere vellet. Ita ut ſi quis exterius per vim ſeſe ſcriptæ legi ſubmittit, interius eidem reſiſtat, & ſi verba, & facta conſentiunt, ſenſus cordis diſſentiat; ſi os, manuſque imperata faciunt, ſpiritus ſit obediens; quod Deus Judæis exprobrat per hæc verba: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe eſt a me.* Sanctus Auguſtinus diſcrimen hoc attigit; cum ait, legem veterem Judæis eadem præcepiſſe, quæ nobis præcipit Evangelium, ſed non eadem promiſiſſe. Illis quippe proponebatur in præmium terra, quæ patribus eorum fuerit promiſſa; nobis vero æterna promittitur vita, quæ ſita eſt in Dei, ejuſque Filii Jeſu Chriſti ab eodem miſſi promiſſione. In hoc Lex cum Judæis agebat tamquam cum pueris, quibus aliqua tribuuntur bellaria, ut alliciantur ad ea, quæ ab ipſis in eorum utilitatem ceſſura fieri cupimus. *Ibidem.*

Tract. 3. in Joan.

Semper parati eſſe debemus ad legem implendam, Pſalm. 1.

Regius Propheta nonnumquam juſti voluntatem in lege conſtituit; *In Lege Domini voluntas ejus*; nonnumquam vero conſtituit legem in corde juſti; *Lex Dei in corde ipſius*, ut intelligamus legem eſſe debere in corde noſtro, tamquam in folio, ubi omnibus animæ noſtræ affectibus imperitat; ſimulque cor noſtrum eſſe debere in lege tamquam in objecto amoris ſui, ut ſemper illius admirabilia meditetur. At omnes hi loquendi modi, quibus Propheta uſus eſt, non aliud ſignificant quam diſpoſitionem eam, in qua eſſe debemus legem adimplendi. Non enim ſatis eſt adimplere legem in variis occaſionibus, quæ ſeſe offerunt nobis illius adimplendæ, ſed ſemper parati debemus eſſe ad illam adimplendam tunc etiam, cum nobis non ſeſe offert occaſio: quia hæc noſtræ voluntatis affectio in ſe complectitur quodammodo pretium veræ obſervantiæ, ipſaque eſt veluti fons meritorum, quæ lex in omnes vitæ noſtræ actiones effundit. Hinc oritur, Prophetæ ſeſe in adeo præclara, Deoque accepta præparatione exerceri, non ſatis eſſe cupere, ſe diligentem, ac fidelem eſſe legis obſervatorem, ſed vehementer etiam atque etiam deſiderare hoc ipſum deſiderium illius obſervandæ, cujus vim, meritumque agnoſcebat: *Concupivi deſiderare juſtificationes tuas. Abbas du Jarry.*

Pſalm. 118.

Si volentes in hoc mundo illam obſervaverimus nolentes in altero obſervabimus.

Ad Deum pertinemus per omnes eos titulos, qui legitimam dominationem poſſunt conſtituere. Deus abſolutus eſt animarum, corporum, vitæ, bonorumque noſtrorum Dominus, Noſtram dumtaxat voluntatem liberam eſſe voluit; verum cum hæc ipſa voluntas ſit a Deo, ipſe illius etiam Dominus eſſe debet. Licet hæc in actionibus ſuis a nemine pendeat, tamen in principio ſuo ſubdita eſt, quamvis Domini jugum excutere poſſit, huic tamen debet ſeſe ſubmittere. Optionem habet obediendi, & ſecus; ſed citra ſcelus obedientiam detrectare non poteſt. Facultas qua donata eſt præſcriptos ſibi divinitus cancellos prætergrediendi, nonniſi, ut ultro ſeſe intra illos contineat, inſervire debet, & libertas hæc, quæ nobis integrum eſt a legitimo Rege noſtro deſciſcere, mutat ſolum ſervitutem in obedientiam: ſi enim nolumus noſmet ſubjicere legibus, quæ ſubditis irrogatæ ſunt, nobis illæ ſubeundæ erant, quæ contra rebelles latæ fuerunt. Si in hac vita a Dei imperio diſcedimus, in illud poſt mortem revertemur, nihilque noſtræ libertatis reliquum nobis erit, quam murmur rebellis voluntatis, vinctæ, & quodammodum obrutæ pondere illius poteſtatis, quam, dum in terris verſaremur, noluit revereri. Ita Dei voluntas numquam labefactabitur, omniaque in majorem cedent illius gloriam vel per coactam, vel per liberam creaturarum ſubmiſſionem. Hoc igitur optimum conſilium eſt, quod ſequi valeamus, ut videlicet volentes, & ultro noſmet legitimæ huic poteſtati ſubjiciamus, quin expectemus egredi ex hac vita, ut nolentes, & inviti illius imperata faciamus.

Salvatoris jugum ultro, & libera voluntate ſerendum eſt. Matth. 7. Eccli. 15.

Dei Filius non ait, impono vobis jugum meum, velitis, nolitis, illud geſtabitis; ſed *tollite jugum meum ſuper vos*, ut intelligamus, illum nolle libertati noſtræ vim facere. Deus creavit hominem ab initio, Eccleſiaſticus inquit, & reliquit illum in manu conſilii ſui. Mox illi leges conſtituit, ſi illas ſervare volueris, ab illis ſerveberis. Notanda ſunt verba: ſi eas ſervare volueris, palam oſtendit, Divinæ legis obſervantiam nobis, juvante Deo, poſſibilem eſſe; nos illam obſervando mereri; & legi huic a nobis ſubmittendam eſſe voluntatem, quæ noſtrummetipſorum pars eſt præſtantiſſima. Cultum, & obſequium rationabile a nobis expetit Deus, & hoc Domini verba ſignificant, *tollite jugum meum ſuper vos*. Alloquitur homines rationis compotes, & loquitur illis de jugo, quod ipſe etiam tulit, *jugum meum*. Itaque ſpiritus longe magis, quam corpus huic jugo ſubjiciendus eſt, ambitio, libertatis amor, libido in ceteris dominandi hæc omnia ſunt ſpiritus ille, quem Deus ſibi ſacrificari jubet per humilem legi ſuæ ſubmiſſionem. Nonnunquam haud ægre caro ipſa ſubigitur, ſed ſpiritus non adeo facile ad id redigitur. Propria tumens excellentia ſemper paratus eſt, ut ſeſe ſubtrahat ſubjectioni. Nondum inccepimus ferre jugum Filii Dei, ſi ſpiritus noſter nondum ſeſe illi ſubjecit. Licet pietatis exercitiis, jejuniis, auſteritatibus vacemus, adhuc rebelles ſumus, niſi cor noſtrum ſeſe legi Salvatoris ſubjecerit. *P. Segneri in Meditationibus. Tom. 3.*

ad Rom. 12.

Minus excabiles ſumus quam Judæi niſi Dei mandatis paruimus.

Timendum nobis eſt, ut Salvator nos ita aliquando coarguat. Vobis legem Sanctam tradidi, quæ vobis facem præferret, & in Cœlum adduceret; cur illam non ſequimini; & cur iterum me flagitiis veſtris crucifigitis? Lex, quam dederat Deus hominibus per Moyſem probata, mitigata, & locupletata plurimis ſanctis conſiliis ab ipſo Dei Filio, meretur proculdubio recentem obſervantiam, & amorem peculiarem. Illud vero nos magis magiſque impellere debet ad Sanctæ legis hujus praxim, quod cum interiorem accederimus legem, & ignem Spiritus Sancti ad nos confirmandos, & ad virtutem excitandos, nulla nobis ſuppetit excuſatio, voluntatem illius non implentibus. Videamus itaque, & ad examen revocemus quidquid quotidie facimus contra divina mandata, & occaſionem, quam Deo præbemus auferendi nobis ſua lumina: *Me etenim de die in diem quærunt, & ſcire vias meas volunt: quaſi gens, quæ juſtitiam fecerit &c.* Numquid recte faciunt, cum quotidie me quærunt, & viam meam ſcire volunt, quaſi juſtitiam ſervaverint, & Dei ſui legem minime fregerint? *P. Novet in Meditationibus.*

Iſai. 58.

Omnia in via ſalutis facilia ſunt Deum ducem ſequenti.

Verum eſt, iter Evangelicum ſpinis, & obicibus non carere. Ut in eo progrediamur ſibimetipſi invigilandum eſt, ſemper cavendum ab inſidiis ſenſuum, & imaginationis, ſemper obnitendum contra perniciosam Mundi placita, & contra torrentem conſuetudinis; vitæ hujus ærumnæ citra impatientiam perferendæ, honores ſine ambitione poſſidendi, utendum opibus ſine affectu; verbo cogitationes, actu omnes ad immutabiles fidei canones referendi. Sed hujuſmodi difficultates Chriſtianum viatorem neque terrere debent, neque ab incæpto deturbare. Illæ ultro, & ut ita dicam, ex ſemetipſis ſternentur, dummodo illæ ducis ſui voluntatibus pareat, legeſque ejus tueatur. Prout in virtute progredietur, jugum Evangelicum fiet illi ſuavius, & levius. Deus præibit illi, Deus illum deficientem ſuſtinebit, labentem attollet, ambulantem confirmabit. Radii Solis juſtitiæ indeſinenter viam illius illuſtrantes, præbebunt ei dies puros, atque ſerenos. In ipſis uſque deſertis invenient cœleſte pabulum, & alimenta, quorum ſapor millies gratior erit, quam epularum, quibus Regum menſæ inſtruuntur; cum interim impii in rerum affluentia eſurientes, denſiſſimis peccati tenebris involuti, modo ardentes flammis concupiſcentiæ, modo adſtricti formidinis gelu ad aſpectum periculorum ſemper præſentium, de præcipiti in præceps, de calamitatibus in calamitates errabunt. *Ex Sermone ſecundo Academiæ anni 1707.*

Nil facilius, quam legem obſervare.

Licet verum eſſet Legis praxim eſſe admodum moleſtam, non ideo ceſſandum nobis eſſet, quia citra multos labores virtus acquiri non poteſt; Nemo coronatur niſi qui certavit. Sed homines adeo ſunt miſeri, ut legem obſervare nolint, licet eam in

in ſilentio, & requie id exequi valeant. *Ex Opusculis Sancti Joannis Chryſoſtomi.*

Leges Evangelii obligant omnes.

Si Mundi Principes nonnumquam concedunt quaſdam diſpenſationes ab iis legibus, quas ipſi irrogarunt, mirum eſſe non debet; quia indigent opera illorum, quibus ſuas gratias impertiunt, vel remunerari volunt de ſe optime meritos cives. Id vero divinis, Evangeliciſque legibus non accidit; quod his nefas eſt, numquam fas eſt aliis. Nulli fas eſt peccare, immo neque prava deſideria concipere; nulli fas eſt avidas manus in aliena immittere bona; immo etiam nefas eſt iis, quæ jure poſſidentur, affectu adhærere. Nulli fas eſt contra proximum falſum teſtari, immo etiam nefas eſt alieno nomini labem offundere, licet verum dicatur. Legum harum enumeratio nimis eſſet prolixa; ſed earum nulla aliquam patitur ætatis, ſexus, nationis, temporum diſpenſationem. Nulla præſcriptio expectanda eſt, nullum ſperandum eſt lenimentum. *Abbas Boileau, in Delectis Sententiis.*

Unus Jeſu Chriſti lex hominem efficere poteſt beatum. *Iſaiæ 9.*

Omnes ſæculi Sapientes, qui ferendarum legum auctoritatem ſibi vindicarunt, hoc ſibi propoſuere, ut legibus ſuis ſubditorum felicitati conſulerent, & ex profanis hiſce legislatoribus nemo votorum ſummam eſt aſſecutus. *Et erunt qui beatificant populum iſtum ſeducentes, & qui beatificantur, præcipitati.* Et ratio conſtat; quia cum horum Philoſophorum, & Politicorum leges nequirent homines ad æternam vitam perducere, non poterant ideo eos beatos conſtituere. Felicitas nonniſi per obſervantiam Legis Chriſti Jeſu poteſt comparari. Itaque ubi primum divinus hic Legislator in montem legem ſuam tulit, incœpit annuntians eos omnes beatos futuros, qui illam obſervaverint. *Beati qui eſuriunt juſtitiam; Beati, qui nunc fletis &c.* Sermo hic profecto admirabilis fuit & hominum ſenſibus longe oppoſitus, qui hactenus felicitatem conſtituerant in gloria, in opibus, in proſperitate. Hæc ipſa de cauſa Sanctus Jacobus inquit: *Qui perſpexerit in legem perfectam, & permanſerit in ea . . . . hic beatus in facto ſuo erit.* Apoſtolus hic nos docet nullam eſſe ſperandam felicitatem illi, qui alteri cuicumque legi, præterquam Chriſti Jeſu, ſeſe conformet. Hanc magni momenti veritatem intelligere conemur; quæ totius Chriſtianæ vitæ fundamentum eſt. *Pater Segneri in Meditationibus.*

Jacob 1. 25.

Adhortatio ad Jeſu Chriſti legem amplectenda.

Jure quidem, ſalvator, legem tuam in monte promulgans eos, a quibus ſedulo ſervaretur, beatos futuros dixiſti. Homo nonniſi in legis adeo perfectæ obſervantia invenire poterat felicitatem. Hæc neque alium mihi proponit finem, quam æternam beatitudinem, neque aliam viam illuc perventuro, quam Evangelica præcepta, & conſilia. Praxis diſciplinæ adeo puræ poſſetne me deterrere? Efficiens, ut futuræ vitæ merear felicitatem, in præſenti etiam vita beatum me facit. *Idem.*

LIBRI. LECTIO.

Boni, Pravique Libri; Fructus, qui ex illis hauriri poteſt; & detrimentum, quod afferunt iſti. Lectio Spiritualis, &c.

MONITUM.

Licet de bonorum, pravorumque librorum lectione dici queat quidquid de bonis praviſque ſermonibus dicitur; non deſunt tamen quædam ſatis peculiaria; & Auctores, qui hoc argumentum pertractant, ſatis copia ſuppeditant, ut de hac re titulum ſeorſim inſtituamus.

Animadvertendum dumtaxat eſt, 1. Sanctos Patres ante cæteræ ſacra Biblia commendare, quippe qua Spiritu Sancto dictante conſcripta fuere, & pra cæteris ad nos ſanctificandos ſunt aptiſſima, & verbo quia hic antonomaſtice Liber eſt; ſed quin alios aſceticos libros excludant, illos ipſos utiliſſima edidiſſe volumina ad populus edocendos, eoſque ad omnem virtutem formandos.

2. Inter bonos libros, iſtic aſceticos tantum recenſemus, qui de myſteriis, ac moralibus religionis noſtræ veritatibus agunt; ita inter malos, vel inutiles nequaquam a nobis recenſeri eos, qui ad ſcientias, vel facultates pertinent, Philoſophos, Hiſtoricos, Oratores veteres, & recentiores, immo neque eos, qui de indifferentibus dumtaxat rebus pertractant, qui ad mentis ornatum inſervire poſſunt; ſed malos eos dici, qui moribus, & religioni ſunt perniciosi.

3. Etiamſi concionatores obiter dumtaxat ut plurimum hoc argumentum attingant, atque pauci occurrunt ſermones, qui toti in hoc verſentur, cum tamen prava volumina tantam omni tempore in moribus contagionem pepererint, eumque plurimi fideles doctrina egeant, ac duce, quem alios invenire non poſſunt, haud quidem credo luſurum operam, qui ſingulari concione pravorum librorum lectionem improbaverit, atque ad pios perlegendos libros fuerit hortatus.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia Concionum hujus Argumenti Syſtemata.

I. Licet etiam Sancti Patres, ſacrique Canones, & Eccleſiæ præceptum nequaquam interdicerent fidelibus pravorum librorum lectionem (hoc autem nomine eos intelligemus, qui vel fidem, vel bonos mores impugnant) lex ipſa naturæ, noſtræque ſalutis negotium, quæ res una omnium nobis maxime cordi eſſe oportet, horrorem illorum nobis debet injicere, & ad eos fugiendos, ac deteſtandos impellere, 1. tamquam patens periculum, proximamque peccati occaſionem; 2. tamquam maximorum in mundo malorum originem, hæreſum nempe, impietatis, licentiæ, & corruptionis morum ſecundum librorum naturam, & qualitatem; 3. & propter peccata particularia, quæ ab illis committuntur, qui illos legunt, commodant, vendunt, approbant, ac retinent. Hæc erit totius concionis diviſio.

Pars Prima. Dico eum, qui pravos legit libros, ſeſe temere in peccandi occaſionem objicere; quod antequam argumentis confirmem, explicandum eſt quid pravorum librorum nomine intelligatur; hi quippe nequaquam illi ſunt, qui invenuſte, ac ineleganter ſcripti ſunt, quorum vel argumentum, vel ſtylus illepidus, & rudis eſt, neque legentium curioſitati ſatisfacit; ſed eos omnes complectimur, qui pravam docent doctrinam, vel perniciosa tradunt præcepta contra fidem, vel mores. Ad hæc cum hos libros citra noxam legi non poſſe dico, vel quin legentes ſeſe peccandi occaſioni objiciant; ſatis conſtat excipiendos hinc eſſe Eccleſiaſticos ſuperiores, atque Doctores eorum examini præpoſitos, & ſi mavis, viros aliquot ſpectatæ doctrinæ, & probitatis, qui eos legendi vel jus habent, vel facultatem. Loquor igitur de vulgo fidelium, quibus lectio iſta nonniſi periculoſa, ac perniciosa eſſe poteſt, quippe quæ non ſolum eſt occaſio peccati, quod jam patratum eſt, ut omnibus conſtat, cum aliquis ultro, & cum periculi cognitione ſe exponit; verum etiam pro formalem Eccleſiæ inobedientiam, quæ poteſtatem habet, jus, auctoritatem, juſtamque rationem interdicendi filiis ſuis curioſitatem, & voluptatem, quam ipſa judicat; & ex ipſa rerum experientia perniciosa eſſe cognoſcit. Eſſet illa ne pia mater, gereretque ſalutis eorum, quam debet, curam, niſi illos &